

1939

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C4

ASIA: _____

Oslonna olevan lähetystön raportti n:o 1.

v. a. Asiantuntija Leaker

26/9 1939

Oslo SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o /

Oslo ssa 26 p:nä SYYS kuuta 1939.

Asia: Bensiinin toimitus Suomeen y.m.

3/40 Sel. 1939.

20/9.39	RE	EM
RYHMÄ	OSASTO	LUOKKA
5	C4	

Lähetystössä yhtäkkiä suhteettomasti kasvaneitten ja monipuolistuneitten töitten takia se ei ole aikaisemmin ehtinyt lähettää varsinaista raporttia. Ajan säästämiseksi kiireellisten asioiden hoitoon on ollut pakko sisällyttää raportit lähetystön kirjelmien. Näissä on lyhyesti ilmoitettu nykyisen poikkeuksellisen tilanteen joudosta annetuista laista, asetuksista määräyksistä y.m. seikoista, samoin kuin millä asteella tärkeimpien asioiden hoito kulloinkin on ollut. Kirjelmissä ei luonnollisesti kuitenkaan ole voitu yhtä jentävästi selostaa asioita. Kaiken yllä lepäävän epävarmuuden takia ei sanamuoto esim. bensiinilaivojen lähdestä myöskään aina ole voinut olla ehdoton. Edellämäinitusta syystä haluan nyt kunnioittaen Ministeriölle tiedoittaa eräistä seikoista, jotka saattavat herättää mielenkiinton, vaikka ne osaksi tapahtuukin "post festum".

Jo ennekuin Ministeriöstä 1/9 tuli sänke, missä ilmoitettiin Shell-yhtiön johtajien Chiffin ja Holmströmin saapuvan Suomesta tänne, oli allekirjoittanut jo ollut yhteydessä tšekäläisen Shell-yhtymään kuuluvan, Norsk-Engelsk Mineralölje

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

A/Sherid: En johtajan Westbladin kanssa ja ja sopinut hänen kanssaan yhteyden pitämisestä vastaisuudessaakin.

Kun Ministeriöstä oli saapunut sähke, missä ilmoitettiin S/S "Rigmorin" tahovan vastoin alkuperäistä sopimusta, kuten myöhemmin ilmeni, purkaa lastin Norjaan, sekä alunperin Suomeen bensiniilastissa matkalla olleen S/S "Svithiodin" lastin jo puretun Norjaan A/S Östlandske Petroleum Companien säiliöihin, ja pyydettiin esittämään Norjan hallitukselle, että lastit saataisiin lähettää Suomeen, otti allekirjoittanut asioista ensin lähemmin selvää ja tiedusteli asianomaisilta heidän kantansa. S/S "Rigmorin" omistajan tanolta kieltäydettiin jyrkästi päästämästä laivaa Suomeen. Vaikka olisi koettanut esittää mitä tahansa, pysyi se taipumattomana. A/S Östlandske Petroleum Companissa, joka osottautui haluavansa päästä molempien laivojen lastin haltijaksi, S/S "Svithiodin" lastinhan oli jo sen säiliöissä, sen väittäessä kiven kovaan nyt S/S "Rigmorin" lastin kuuluvan sille, kävi selväksi, että sanotut bensiniilastit eivät neville lähde Suomeen. Silloin kiirehdin tilaamaan audienssin ulkoministeri Kontin luo. Pääsinkin hänen puheilleen heti.

Käsitin asian ja perustelin pyyntöäni. Viitaten tein sanalla mattemme väliseen sopimukseen sekä Norjan juuri antamaan säännökseen, millä transitotavat selitettiin vientisäännöstelyistä vapaiksi sekä asianomaisen bensiniintuottajan kohtuuttomaan vaatimukseen saada bensiniinillä perusteella lopullisesti haltuunsa, että tankkilaivojen omistajat toimivat vastoin tekemiään sopimuksia. Ministeri Koht suhtautui esitykseeni myönteellisesti ja myönsi perusteluni oikeiksi ja omaksi mielliden.

piteenään la' sai, ettei hän katso valtion puolesta olevan es-
 teitä k.o. bensiniilastien korjasta Suomeen lähettämiseen ja
 lupasi heti ottaa yhteyden kauppadepartementin kanssa, jk ko-
 ettaa järjestää asian myönteiseen suuntaan.
 Koska allekirjoittanut oli saanut myös ohjeet pyy-
 tää Norjan hallitusta painostamaan laivanvarustajiaan lähettä-
 mään laivojaan Suomeen, käytti allekirjoittanut tilaisuutta hy-
 väkseen ja pyysi ulkoministeri Kohtilta, että Norjan hallitus
 koettaisi painostaa ^{niin voimakkaasti} (kuin se voi ~~xx~~) laivanvarustajiaan, ^{xx} että
 nämä eivät saisi purkaa, erittäinkin Suomeen tehtäviä matkoja
 koskevia sopimuksiaan ja että laivanvarustajat eivät liikaa
 pelkäisi lähettää laivojaan Suomeen, koska sinne voivat melko
 suuretkin laivat mennä pysymällä koko ajan neutraalisilla ve-
 sillä ja ilman huomioon tettavaa miina-tai muuta vaaraa,
 vaan että laivanvarustajien olisi, ja erittäin nyt S/S "Rig-
 morin" omistajan, lähetettävä laivansa Suomeen. Ulkoministeri
 Koht lupasi tehdä mitä asiassa voidaan tehdä, huomauttaen sa-
 malla, että Tanskan salmet voivat tulla vaarallisiksi, lisäksi
 samalla: "Ylhäällä pohjoisessa kuljetusreitti käytettävissä,
 vaikka hankalaapi."

Heti ulkoasiandepartementista lähetystöön palatuu-
 ani tiedoitin puhelinsanomalla Ministeriöön käyntini tulok-
 sista.

x) Kuten oli tapantunutkin, minkä saatoin todeta myöhemmin
 kauppaministerin puheilla käydessäni. ja koettaa järjestää asi-
 an myönteiseen suuntaan ja yleensä Norjan kautta J.S.C.

xx) Tiesin tämän sitäpaitsi olevan jossain määrin mahdollista,
 koska oli suunniteltu erinäisiä toimenpiteitä merenkulkuun näh-
 den.

vat haaratavat suhteellisen vapaat o.s. Shakkipatriistista.
 Kun alussamainitut herrat, jontaja Shiff ja insinööri Holmström, olivat saapuneet Suomesta, olin heidän ja jontaja Westbladin kanssa useissa neuvotteluissa, joissa suunniteltiin, paitsi bensiinin ostoja, joista puhuttaessa tähdensin tavaran transitoluonteen kuljetuspapereista ilmenemisen tärkeyttä, varsinkin sen kuljetusta Suomeen. Tällöin koetettiin ottaa kaikki mahdollisuudet huomioon ja suunnitella kuljetusta ja varastoinnista sekä täällä, Ruotsissa että Suomessa, niin nykyhetkeä silmällä pitäen kuin pitemmälläkin tähtämällä. Ruotsi on otettava huomioon transitomaana. Sillä paitsi sen territoriaalivettä, on myös ajateltava mahdollisuutta esim. rantateitse Norjasta Tukholmaan, jota kautta voidaan kuljettaa Suomeen, vaikka Etelä-Ruotsin ympäri ei enää laivoilla päästäisikään. Sovittiin, että bensiiniherrat ottavat selvää näistä ruotsin rautatien kuljetusmahdollisuuksista, hinnoista y.m. tietääksensä ja voidakseen tehdä näistä selkoa seikoista Suomessa pian pidettävissä neuvotteluissa. Minun osalleni jäi sellaisten tälläisten asioiden selvittäminen, mitä bensiiniherrat eivät saaneet järjestetyksi. Ja kiireellisimpiä toimenpiteitä vaatikin juuri Norjassa jo oleva ja sinne tulossa ollut Suomeen tilattu bensiini, jotta se saataisiin Suomeen. Asiaa vaikeutti huomattavasti se, että sanottu bensiini ei ollut Shell-yhtymään tilaama. Sillä sensijaan että Shell-yhtymän kussakin maassa toimi-

^k kuljetetaan jollain aluperin tarkoitettujen bensiinien tai
 x) Kuljetusmahdollisuuksista Petsamon kautta joko tankkeihin tai
 jukkaväen polttoaineen, mikä on 2/3 "Nigorilla" ja 1/3 "Svitale-
 kanistereissa, Narvikin ja yleensä Norjan kautta j.n.e.,
 dilla" tullut Norjaan ja josta osa jo on purettu laivasta Nor-
 genissä ja Oulussa sanottu toisinaan sällisiin.

5

vat haaratovat suhteellisen vapaat n.s. Snurkkapatriotismista,"
ne näet ovat siinä määrin "vieraitten" käsissä, ovat Nobel-Stan-
dard - yhtiön, jonka tilaamia k. o. bensiinilastit olivat, kus-
sakin maassa toimivat osastot riippuvaiseapia paikkakuntalaisis-
ta ja niitten intresseistä. Erityisesti sen norjalaisessa edus-
taja A/S Østlandske PetroleumC:niessa on paljon norjalaisia
intressejä mukana. Tämä tekee ymmärrettäväksi, että A/S Øst-
landske PetroleumC:nie teki parhaansa saadakseen yllävitattut
bensiinit jäämään Norjaan. - Oma suu läinnä. - Ja "väärinkäy-
tti toisen hädänalaista tilaa", kun suomalaisilla ei ollut mah-
dollisuutta heti kuljettaa tavaraa Suomeen. Kun tilanne ei tun-
nut erilaisista yrityksistä ja sen kanssa suoritetuista neu-
votteluista huolimatta selkenevän, pyysin päästä kauppaministeri
Lien puheille. Käitin asian hänelle perusteluineen, suunnilleen
samoin kuin olin tehnyt ulkoministeri Kohtille ja pyysin, että
Norjan hallitus painostaisi bensiinintuottajia, että nämä eivät
asettuisi vastustamaan ja kettaisi estää juoksevan polttoaineen,
mikä alunperin on tarkoitettu Suomeen ja joka syystä tai toi-
sesta on tullut tai vast'edes tulee Norjaan, edelleen länettä-
mistä Suomeen, vaan että nämä, pohjoismaiden yhteistyön nimes-
sä, päinvastoin auttaisivat sen lähettämistä Suomeen sekä et-
tä Norjan hallitus erityisesti nyt painostaisi A/S Østlandske
Petroleum C:nieta, että se ei vastustelisi, vaan että sen olisi
luovutettava ja tehtävä voitavansa auttaakseen Suomea saamaan
ja kuljettamaan ^{sinne} sille alunperin tarkoitettua bensiinin ja muun
juoksevan polttoaineen, mikä on S/S "Rignorilla" ja S/S "Svitnic-
dilla" tullut Norjaan ja josta osa jo on purettu laivasta Ber-
genissä ja Osllossa sanotun toiminimen säilöihin.

ministeri Lje suhtautui myönteisesti esitykseen ja lupasi toimia Suomen toivomalla tavalla ja vakuutti, että saamme viedä puheenaolevat bensiniilastit Suomeen, kunhan voimme järjestää niitten kuljetuksen, edellyttäen, että maksut ovat asianmukaisessa järjestyksessä ja S/S "Svithiodin" lastiin nähden, että A/S Östrlandske Petroleums C:nien varastoissa on sillä hetkellä tavaraa. Varaukset joutuivat sanotun liikkeen verukkeista, joista selvyuden vuoksi olin maininnut. Jälkimmäinen on luonnollinen - siihen tynjästä mitään oteta - mutta ensimmäinen on nykyoloissa aivan keksitty jarruttamiseksi, minkä vuoksi olinkin jo liikkeelle, kuten nyt ministeri Lielle, uskaltanut sanoa, että maksusta ei kannata enäämälti puhua, sillä se tapantuu varmasti.

Kauppa-ministerin puheilla ollessani, saadakseni nähdä periaattisena ^{cell} ^{var} vastauksena sen tärkeän vastauksen, jota jos se tulisi olemaan myönteinen voisi käyttää hyväkseen vastoin puheeksi sen mahdollisuuden ^{emme} tällaisissa bensiniilastituksissa, että ne vastaisuudessa voisi syystä tai toisesta heti saada Norjaan saapunutta Suomeen lopullisesti tarkoitettua bensiniä tai muuta polttoainetta edelleen lähetetyksi Suomeen, eikä kalliitten odotuspäivien takia voitaisi varastoida tankkilaivoissa, missä tavara on tullut Norjaan, vaan olisimme pakotetut purkamaan sen ensin Norjaan, jolloin se mahdollisesti sekaantuisi muuhun tällä olevaan samanlaiseen tavarahan. Lausuin omiana mielipiteinäni pitäväni luonnollisena, että tällaisessa tapauksessa saamme sanan paljasta Suomeen varastoida. Tällaisia oivalluksia saattaisi määrän samallaista tavaraa myöhemmin, kun olemme tilaisuudessa kauppa-ministeri Lje suostuessaan siihen, että me voisimme kuljettamaan tavaran norjalaisista varastoista, koska Norja näin toisinpäiteillä.

Kun kuljetusasioita järjesteltäessä oli syntynyt vai-

olisi tullut olosuhteitten pakosta saamaan meidän transitotavaramme molemmille maille on samantekvä, minkä laivan lastia kumpikin saa, kunhan saavat samaa, samanarvoista ja yhtä paljon kun toinen on ennen antanut toiselle. Minkä jälkeä esitin, että sellainen polttoaine pidettäisiin erillään Suomea varten taikka jos se käytännöllisistä syistä olisi mahdotonta, että k.o. liikkeen, jonka säiliöihin sanottu tavara olisi purettu, olisi huolehdittava, että sillä tarvittaessa kohtuullisen ajan etukäteen kuljetuksessa tiedon saatuaan olisi antaa vastaava määrä samannimistä ja yhtä hyvää polttoainetta Suomelle sekä yhtä edullisessa paikassa kuin se itse oli sen saanut.

Ministeri Lie yhtyi kantaani ja lausui, että Suomelle tulee varmasti saamaan sanotunlaisen Norjaan tuleen, mutta alkuperin Suomeen tarkoitettua bensiini- ja muun polttoaineen.

Ennenkuin poistuin kauppaministeri Lien luota, esitin hänelle saman pyynnön kuin olin tehnyt ulkoministeri Kohtilille, että valtiovalta painostaisi laivanvarustajia ja erikoisesti nyt S/S "Rigmorin" omistajaa. Painostin suomalaisten toivovan, että Norjan valtiovalta puuttuisi asiaan, etteivät laivanvarustajat saisi purkaa tekemiään sopimuksia, erittäinkin Suomeen tehtävistä matkoista tai matkoista hakemaan valtaosin takaa Suomeen tarkoitettua tavaraa, koska tämä on aivan oleellinen osa n.s. "pohjoismaista yhteistyötä" erityisesti Norjan ja Suomen välillä, koska Norjalla on huomattavan suuri kaupustellut Suomesta kaiken varalla sotaväkivälikkeiden ja kiviainesten, josta ei Norja sotaväkivälikkeiden siltä tavalla perään. Kauppaministeri Lie suosiollisesti ja lupasi ryhtyä asiassa toimenpiteisiin.

Kun kuljetusasioita järjestettäessä oli syntynyt vai-

keuksia paitsi laivojen vuokraamisessa, miehistön saamisessa
niihin ja sotavakuutuksen saamisessa laivoille, en voinut ol-
la pyytämättä ministeri Lieltä vielä viimeksimainitussakin a-
siassa apua eli hänen toimenpiteitkään, että Norjan hallitus myö-
tävaikattaisi laivojen, jotka lähtevät Suomeen, sotavakuutuksen
saamiseen Norjasta Suomeen ja päinvastoin.^{x)}

Ministeri Lie lupasi tässäkin asiassa apuaan ja a-
settamaan yhteyteen asianomaisen viraston kanssa.

Vielä lopussa, ennenkuin poistuin, lausuin sen yleis-
sen toivomuksen, ^{xx)} että Norja järjestäessään merenkulkuaan,
vientilupia~~an~~ antaessaan ja ohjeita t.m.s. suunnitellessaan j.n.
e., ottaisi huomioon Suomen erikoisassaan siinä suhteessa, että
Suomen satamat muutamaa kuukauden kuluttua sulkeutuvat. Selitin,
että Suomen täytyy esim. varastoida jo ennen talvikaukautia mo-
ninaisia tavaroita monen kuukauden varalta etukäteen, joten vaikka
ensinäkemältä tuntuisi suhteettomalta esim. antaa määrätyn suurui-
selle erälle vientilupa Norjassa olevaan tavaramäärään nanden,
sen antaminen ei kuitenkaan olisi kohtautonta, koska Norjalla
on koko talven ajan mahdollisuus saada sitä lisää, päinvastoin
kuin Suomella. Ministeri Lie katsoi tämän toivomuksen kohtuul-
liseksi ja perustelluksi, mutten onnistunut saamaan mitään varmaa
vastausta. ^{xxx)}

x) Varsinkin viimeksimainitun eli paluumatkan vakuutuksen saanti
osoittautui vaikeaksi, minkä takia olin ajan voittamiseksi tie-
dustellut Suomesta kaiken varalta sotavakuuttaisiko Suomi tank-
kilaivan, jos ei Norja sotavakuuttaisi sitä Suomesta Norjaan.

xx) Toin tämän laskien saavani vastauksen, jota myöhemmin mahdol-
lisesti voisi käyttää hyväkseen.

xxx) Käyttämään ennen, alimpien hintojen välillä tekemään myynti-
sopimuksia.

Kun olin saanut sekä ulko- että kauppaministerin va-
 kuutuksen, että S/S "Svithiodgin" ja S/S "Rigmorin" lastit saan-
 ne viellä Suomeen, oli vielä painostettava Ostlandske PetroleumS
 compagnia. Se ei tuntunut luopua bensiniistä, vaan koetti kek-
 siä verukkeita. Ja täytyy myöntää, että se oli oikeastaan pa-
 remmalla puolella, olihan sillä Amerikasta, lähetäjältä, on-
 jeet, että bensiniä ei lähetetäkään Suomeen, vaan jätettävä
 Norjaan. Lopulta asia kuitenkin järjestyi, painostuksen ja vi-
 ranomaisten väliintulon (ministeri Lie soitti henkilökohtaises-
 tikin) tuloksena, niin että kun Nobel Standardin johtaja Malm-
 berg, Suomesta saapui tänne, oli asia järjestyksessä ja S/S
 "Morgenenin" ja pikkutankkilaivojen lähtö jo selvä (vaikka sän-
 keeni 12.9. sanamuoto kaiken varalta oli: "Morgenen lähtenee
 loppuviikolla. Samoin oli jo Norjan kanta vastaisiin bensini-

xxx) Tästä samasta samoinkuin muistakin asiaan vaikuttavista sei-
 koista olen puhunut myös lisenssikonttorissa ja kauppa- ja ulko-
 asiaindepartementissa useitten virkamiesten kanssa samoinkuin
 yksityisten liikemiesten kanssa, jotka harjoittavat vientiä Nor-
 jasta Suomeen. Samoin olen painostanut sitä, että yksityisten on
 ehdottomasti täytettävä sopimuksensa - eri asia on, jos maan e-
 tu ei salli sen täyttämistä, jolloin ei voi saada vientilicens-
 siä - sillä muutenhan ei valtio voi täyttää sitoumuksiaan sekä
 että lisenssianomuksen tekijän toivomusta, että lisenssiä ei an-
 nettaisi, ei saa ottaa huomioon. Tällainen lisenssinanojantoivo-
 mus on nimittäin useassa tapauksessa ollut aiwaallinen. Minkä
 vuoksi olenkin jo tunut olemaan melko kovana ja vedota näihin sei-
 koihin, kun myyjät eivät hintojen nousun takia ole halukkaita
 täyttämään ennen, alempien hintojen vallitessa tekemiään myyntiso-
 pimuksia.

laasteihin määrän selvä. Vielä sain sekä ulko-että kauppa-
 departementista ilmoituksen, että mitään vientilisenssiä ei
 ei transitoenssiin maastavientiin tarvita, vaikka se o-
 lisi varasbitakin täällä. Bensiinin Suomeen saanti näyt-
 tää siis nyt valoisammalta kuin ennen. Sitä on tilattu mel-
 ko paljon valtameren takaa. Koska tšekäläiset liikkeet tie-
 tävät myös hallituksen endottoman kannan, ei ole odotetta-
 vissa enää näittenkään vastustavan bensiinin tätä kautta, o-
 Suomeen lähettämistä. Viittaan tähän vakuudeksi lähetysten mi-
 t.k. 16 päiväksi päivättyyn kirjelmään ulkoasiainministeri-
 östä, mitä seurasi jäljennös kauppa-departementin vastauksesta
 sestä lähetysten näitä asioita koskevaan noottiin sekä jäl-
 jennös A/S Östlandske Petroleum Genien kirjelmästä kauppa-
 departementille. Merenkulku on myös alkusekaannuksesta pääse-
 tyään jo taas päässyt jonkinlaiseen vauhtiin. Sotavakuutus-
 on huomattavasti helpottanut tilannetta. Asian toisella lailla
 järjestän. Kuo-jontaja Shiff saapui uudelleen tänne, olin hä-
 nen kanssa ja jontaja Malbergin kanssa neuvotteluissa. Täl-
 löin totesimme, että tilanne on jo valjennut. Kyseessä oli-
 nyt lähinnä uudet estot. Painostin yhä uudelleen tavaran transi-
 toluonteen kuljetuspapereista ilmenemisen tärkeyttä ja pyysin
 heitä huolehtimaan, että valtameren takaa vastaisuudessa lä-
 hetettävien lastien kuljetuspaperit tässä suhteessa endottomasti
 täyttävät vaatimukset. Samalla keskusteltiin täällä Suomen va-
 ralle vielä olevan bensiinin lähettämisestä ja sovittiin, että
 jos laivanvarustajat alkaisivat vaatia kontuutomia ranteja, mei-
 käläiset kääntyisivät lähetysten puoleen.
 olin niillä asioilla kääntä departementissa ja mualla järje-
 seuraavana päivänä saapui pääkonsuli Nordberg ja on
 tänään.

kuljetusvaikeutensa vaikeuttivat, saatiin vaaransiivat heidän
hän raportteerannut asian senjälkeisistä vaiheista x).

Tankkilaivojen saaminen tavarain Suomeen kuljettamiseksi tuotti paljon työtä ja vaikeuksia. Kun oli kaikkia keinoja koetettava, esitin puhelinsanomassani 4.9., että Thor-

den yhtiön Josefina Thorden määrättäisiin isänmaan palvelukseen ja rohkenen vieläkin uusia esitykseni. Sillä vaikka monien mutkein kautta onkin nyt saatu täällä järjestetyksi muutamia norjalaisia tankkilaivoja kuljettamaan bensiiniämme, olisi tilanne varmempi, jos omat laivamme olisi niitä myös kuljettamassa. On aina se mahdollisuus, että syntyy taas samoja vaikeuksia kuin oli ennen S/S "Morgenenin", "Ayllän", "Tripin" ja "Lindin lähtöä. Milloin ei sovitaksu maksuista, milloin ei saatu vakuutuksia, milloin miehistö kieltäytyi j.n.e. eli kun juuri piti olla kaikki selvää tuleekin seikka, joka pakotti taas alkamaan uudet neuvottelut. Näistä syistä oli ajan voittamiseksi koetettava ottaa "varoiksi" selvää asian toisella lailla järjestämismahdollisuuksista. Näin jouduttiin ministeriötkin turnaan kaivaamaan esiv. sotavakuutusasiassa. Mutta kun juuri

x) Bensiininkuljetusasiassa oli Ulkoasiainministeriö saanut jotakin tietä osaksi väärin osaksi harnaanjontavia tietoja, erityisesti S/S "Rigmorista" ja sen lastista sekä tämän purkamisesta. Näistä aiheutuneet sähköet eivät aiheuttaneet erityisempiä toimenpiteitä lähetystön taholta kuin tilannetta selostavat lyhyet vastaukset, koska asiaa oli jo ennen niitten saapumista hoidettu ja oli jatkuvasti vireillä. Sähköet tai puhelinsanomamat tulivat toisinaan samana päivänä, jona juuri olin niitä asioita käynyt departementissa ja muualla järjestämässä.

kuljetusvaikeutenne vaikeuttivat, sanoin^{si} vaaransivat beensii-
nin suomalaisten käytettäväksi saamismahdollisuuksia, täytyi
yrittää saada kuljetetuksi niin ~~pakjxxx~~ pian kuin mahdollis-
ta. Lisäksi oli huomattava, että tankkilaivojen aika maksaa.
Puhumattakaan, mitä vaikeuksia saattoi ajan kuluminen tuottaa
sodan kehittyessä.

Olen halunnut näin (raporttini ~~tesin~~ paisuessa
laajemmaksi kuin kuvittelinkaan) selostaa asioiden kulkua, että
Ministerössä olisi tiedossa kaikki, eritoten koska pohjois-
maitten keskeiset näitäkin asioita koskevat neuvottelut o-
vat tulossa.

V. a. asiantuntija:

J. L. Laitinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 4

ASIA: _____

Oslossa olevan lähetysten raportti n:o 2.

v. a. Asiamiehitys Laakso

30/9 1939

OSLO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 4/40 Sal Salonen.
RAPORTTI n:o 2.

Oslo ssa 30 p:nä syys kuuta 19 39.

Asia: Merimiestilanne.

ULKOASIAINMIINISTÄRIÖN		
4/10-39		
ASIA	OLASTI	ASIA
5	CY	

Ulkoasiainministeriölle.

Raporttini sisältö on vain "historiaa". Se johtuu siitä, että asioiden aktuaalisina ollessa ei liiennyt aikaa raporttien kirjoittamiseen. Se oli käytettävä tarkoin kiireellisten juoksevien asioiden hoitoon. Suomalaista merimiesainesta kuvaavana saattaa seuraavilla tapahtumilla kuitenkin olla oma mielenkiintonsa.

Elo - syyskuun vaihteessa vallinnut jännittynyt tilanne aiheutti jonkinverran levottomuutta merimiehissä. Mitä enemmän tilanne kärjistyi, sitä selvempänä ilmeni myös hermostunut mieliala merimiehissä. Tiedusteluja tuli tavantakaa. Milloin tiedustelivat merimiehet, milloin kapteenit, milloin konsulit, joitten puoleen edelläolevat olivat kääntyneet. Lähtökatselmuksset lisääntyivät. Kun sota alkoi, oli tilanne laivoihin nähden hyvin kriitillinen.

Kaikki oli uutta ja epävarmaa. Miina- ja muu sodanvaara tiedettiin olevan olemassa, mutta missä, millaisena ja kuinka suurena? Kun lisäksi ottaa huomioon, että tuntematon vaara pelottaa enemmän ja sitä helposti liioitellaan, ei sovi ihmetellä, että merimiehemmekin olivat levottomia ja alkuaikona kieltäytyivät lähtemästä laivojen mukana.

Tämä asiointila saattoi kapteenit pahaan pulaan, missä he kääntyivät lähetystön puoleen, samoinkuin useat konsulit hoidän pyynnöstään ja tiedustelivat, mitä tehdä. Vastasin, koskei mitään uusia

JAKELUOHJE:

tavallinen ja
Merenkulkuhallitukselle

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoksi.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoksi.

ohjeita tai määräyksiä oltu annettu, että paras koettaa rauhoittaa miehistöä ja vedota heidän parempiin tunteisiinsa selittämällä heille, että vaikka heillä, jos heidät on pestattu ennen sodan puhkeamista ja muutenkin laissa mainitut edellytykset ovat olemassa, lain mukaan on oikeus jättää laiva, niin moraalisesti heillä ei sitä ole. Erityisesti jos laiva vielä sattui olemaan vilja- tai muussa vastaavassa lastissa matkalla Suomeen. Esitin, että miehille on paras selittää, että vaikka lainsääntäjä onkin antanut heille mahdollisuuden erota, ei ole ollut tarkoitus, että heidän on niin meneteltävä, vaan että isänmaa päinvastoin odottaa pojiltaan toista. Niinkuin se on aina tottunut luottamaan heihin, ei se nytään odota, että nämä jättäisivät sen pulaan, niinkuin kävisi, jos merimiehet pelkureina nyt pakoilisivat. Suomi katsoo, että merimiehet ovat kuin asevelvolliset, joitten hädän tullen on sen puolesta taisteltava. Merimiesten olisi nyt omalla alallaan taisteltava Suomen puolesta, joko tuodakseen kansalle syötävää tai muuten ylläpitääkseen maalle välttämätöntä tavarainvaihtoa.

Kun kapteenit saivat tämännisältöisen vastauksen, olivat hekin kohta eri vireessä ja saivat uskoa, vakuuttaen useat luottavansa selkiytyvänsä näine evästyksineen. Luullakseni heistä useimmat onnistuivatkin, koska monet ovat jälkeinpäin siitä nimenomaan ilmoittaneet. Konsulien saamalla vatauksilla luulen olleen suunnilleen saman vaikutuksen. Merimiehiin, jotka itse tiedustelivat asiasta, tehoi vastaukseni hyvin. Mutta luonnollisesti ei vastaukseni vaikuttanut kaikkiin, joten paljon oli niitäkin, jotka jättivät laivansa. Tästä syystä lähetin 5.9. sähkeen: "Merimiehissämme pyrkimystä vapautua laivoista. Voisiko järjestönsä rauhoittaa ja antaa yleisen kehoituksen pysyä toimissaan." Seuraavana päivänä, varmistuakseni kantani oikeellisuudesta sekä voidakseni vedota myös Ministeriön ja mahdollisesti muittenkin virastojen kantaan ja siten saadakseni sanoilleni suuremman tehon, lähetin toisen sähkeen, missä tiedustelin asiasta. Saamani vastaussähke oli jonkunverran jyrkempi kuin oma kantani oli ollut. Senjälkeen annoin neuvot sähkeen mukaan,

luonnollisesti vieläkin vedoten myös merimiesten moraaliseen velvollisuuteen jäädä työhön. Syyskuun 15 p:nä saapui jäljennös Ministeriön asiaa koskevaan tiedusteluun annetusta Merenkulkuhallituksen vastauskirjelmästä, mikä oli alkuperäisen oman kantani kanssa yhtäpitävä.

Suurin piirtein on täällä saatu koko hyvin asiat järjestymään. Alussa olivat suurimmat vaikeudet.¹⁾ Kun myöhemmin voin vedota Merenkulkuhallituksenkin kantaan asiassa ja sotavakuutus ja lisäpalkat oli saatu järjestykseen, helpottui tilanne huomattavasti, merimiesten huomattessa: "Kyllä kruunu huolen pojistaan pitääpi ainiaan."²⁾

Yleisvaikutelmanani tahtoisin sanoa, että merimiehemme ovat taas osoittautuneet olevansa erinomaista ainesta. He eivät ole unohtaneet isänmaataan eivätkä velvollisuuksiaan sitä kohtaan, vaan ovat oikein käsiteltyinä valmiit uhrauksiin sen puolesta.

+ + +

Lopuksi sopinee tähän yhteyteen lyhyt kuvaus saksalaisten upottaman S/S "Martti-Ragnarin" miehistön Oslossa olosta.

Arvelin, että nykyisissä oloissa saattaa merenkulullemme olla hyödyksi, jos näitä sodan uhreja kohdellaan mahdollisimman hyvin ja he saavat osakseen valtiovallan taholta erityistä huolenpitoa ja heistä samalla tehdä numeroa. Laskelmoin, että se voi paitsi ilahduttaa heitä myös kannustaa heitä ja erityisesti myös muita merimiehiämme, lukiessaan tai kuullessaan, miten näitä on kohdeltu. Siksi järjestin heille asunnon etukäteen valmiiksi sekä illallisen odottamaan heidän tuloaan Osloon ja menin vaimoni kanssa heitä asemalle vastaan.³⁾ Siellä oli

-
- 1) Norjalaisilla on ollut hyvin paljon vaikeuksia laivamiehistöasiassa, joka on ulottanut vaikutuksensa jossain määrin lähetystöönkin työhön, nim. tonniston hankkimisvaikeuksien muodossa.
 - 2) Vaikka tilanne nyt onkin helpottunut toistaiseksi, ei voi tietää, mitä edessä on oleva, sillä päivittäiset neutraalisten laivojen upotukset voivat, vaikka Suomessa olisikin vapaita merimiehiä, synnyttää uusia vaikeuksia.
 - 3) Junan piti tulla klo 22.05, mutta saapuikin vasta puoli tuntia myöhästyneenä. Tämä on usein toistuvaa polttoaineen säästämisen takia.

myös sanomalehtien valokuvaajia, jotka saivat toimestani etukäteen tiedon miesten tulosta. Suomalaiset tuntuivat kovasti ilostuneen huomattessaan, että lähetystöstä oltiin heitä vastassa, eivätkä näyttäneet heille heti jakeleman tupakatkaan tunnelmaa laskevan. Kaikilla oli nyt jonkunlaiset vaatteet, vaikka toiset olivatkin lähteneet laivasta melkein niitä vailla. Olin nim. antanut jo Arendaliin määräyksen hankkia tarpeelliset vaatteet niille, jotka niitä tarvitsevat.

Saatettuamme heidät hotelliinsa ja vähän aikaa heidän kanssaan seurusteltuamme hyvästelimme ja kutsuin heidät seuraavana päivänä eli sunnuntaina ensin kuulusteluun ja sitten katsomaan Oslon kauniita ympäristöjä ja syömään samalla Frogneseter ravintolaan.⁴⁾

Upotuksen takia toimittamani kuulustelun takia en voinut heti lähteä miehistön mukaan aamiaiselle. Konsuli Stephanson ja vaimoni pääkonsuli Nordbergin ja kapteenin kanssa sensijaan menivät heidän kanssaan. Kun itse ehdin aamiaiselle, olivat toiset jo sitä lopettamassa, tunnelman olesella korkealla.

Retkeltä palattua jatkoin vielä kapteenin kanssa kuulustelua. Sen päätyttyä menin asemalle saattamaan miehistöä, mukana matkaeväiksi savukkeita, mitkä löysivät kiitolliset vastaanottajansa. Miehet lausivat pitkin päivää tyytyväisyytensä ja ihastuksensa heidän osakseen tulleesta kohtelusta ja vakuuttivat, että koska näin hyvin on käynyt, niin: "eihän siinä muuta kuin Suomeen päästyä pestaudutaan uuteen laivaan" ja lupasivat Suomessakin kertoa, minkälainen lopuksi hauskaakin muuttunut seikkailu heidän matkansa oli ja miten "mukava" ammatti merimiehen toimi näin sota-aikanakin kaikista huolimatta on.⁵⁾

V.a.asiainhoitaja: *J. J. Laakso*

- 4) Kun vasta muutamina päiviä sitä ennen olin saanut asunnon, ~~että~~ ei kotini ollut vielä kunnossa, joten en voinut kutsua miehistöä luokseni. Asiasta keskusteltaessa esitti Suomen tšekäläinen Konsuli Stephanson saada tarjota miehistölle aamiaisen, minkä tarjouksen otin kiitollisuudella vastaan.
- 5) Ollakseni varma, että konsuli Stephanson saisi ansaitsemansa julkisen kiitoksen, valmistin merimiehet sanomalehtihaastatteluja varten. Tämän tein myös muita konsuleita varten, joita tarvitsemme nyt enemmän kuin koskaan, heille kannustimeksi. Pojat ovatkin tehneet työtä käskettyä, koska tšekäläisissä lehdissä on heidän haastatteluissaan kovasti

kehuttu konsuli Stephansonin ystävällisyyttä ja vieraanvaraisuutta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 27

ASIA: _____

Oslonna olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri Wuolijoki

12/10 1939

Min./Pl.

O S L O SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1423.

Oslo SSA 12 P.NÄ loka KUUTA 19 39.

VIITTAUS: _____ N

P.NÄ _____ KUUTA 19 P.TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
5/40 Tal P. 1939.		
14/10-39	12	Loka
A	OSA 13	ASIA
5	Cy	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 3.

Oheisena toimitan kunnioittaen Ministeriölle raporttini aiheesta "Norjan sanomalehdistö ja Venäjä-Suomi neuvottelut".

Ministeri: *W. Ruusijoki*

Finlands folk svever mellom håp og frykt.

Evakueringen foregår med en enestående ro og disiplin.

Fra „Tidens Tegn“'s utsendte medarbeider
KARL OLOF HEDSTRÖM.

Helsingfors, 11. okt.

I hele dag har den finske befolkning svevet mellom håp og frykt. Men det skulde komme noen beskjed fra Moskva, som kunde bote på uvissheten? Alt måtte være bedre enn dette. Nei, det kom ikke noe. Idagmorgens kom Paasikivi til Moskva. Den svenske, norske og danske legasjon hadde møtt frem i likhet med den finske legasjon med minister Yrjö Tuskinen i spissen; protokollsjefen i det russiske utenrikskommisariatet, Darkov, møtte sammen med sjefen for den baltiske avdeling i samme kommisariat. Men etter dette har man ikke hørt noe om at forhandlingene har begynt. Den finske delegasjon

skal ha vært på besøk hos de russiske forhandlerne ut på eftermiddagen.

21 RUSSISKE FLY UTENFOR BORGÅ.

Utenfor Borgå og Lovisa skal man ifølge meget sikre kilder idag

ha observert 21 russiske fly som skal ha fløiet over internasjonalt område og betenkelig nær den finske kystlinje.

I Finland foretok man idag en hel del forholdsregler, men det er enda ikke tale om noen endelig mobilisering. Det kan man se tydelig på gatene i Helsingfors, hvor en masse unge mennesker i vernepliktig alder går omkring i sivile klær. I utenriksministeriet i Helsingfors gav man ikveld den samlede utenlandske presse, som for øieblikket er meget godt representert her, en forsikring om at man nu anså situasjonen for å være meget optimistisk, hvad forhandlingene i Moskva angikk.

60.000 MENNESKER EVAKUERES FRA HELSINGFORS.

Dagens store begivenhet har vært den påbegynte evakuering av Helsingfors. Det fortelles at 60.000 mennesker idag og imorgen transporteres bort fra den finske hovedstad, med tog, busser og privatbiler. Jeg tviler på om noe annet folk i verden kunde ha reagert så rolig på en evakuering som det finske folket. Man kan virkelig snakke om „det finska lugnet“ som den finske innenriksministeren fremholdt i sin radiotale igår. Nå er imidlertid jernbanestasjonen i Helsingfors gunstig anlagt for et massearrangement som dette. Man har hele Jernbanetorget utenfor å ta av. Fra tidlig idag morgens har folk strømmet til billett-køene. De ubemidlede hadde fått

billetter til reisen, og skulde transporteres i godsvogner, men det var så mange at man ikke en gang kunde se at denne køen var blitt forminsknet. Ved Helsingfors busstasjon hadde byen satt inn alt sitt materiell til disposisjon for evakueringen, og dessuten gikk de vanlige luftbussene, og endog her stod det lange køer. Alle bilistene kunde få omtrent så mye bensin de vilde til transport av syke, gamle og barn. Hvis den vanlige rasjon var 50 liter, kunde man nu uten vanskelighet få 100 liter. Det har altså vært meget livlig i Helsingfors idag, og det vil det bli imorgen også. Men etterpå kommer man nok til å merke stillheten, for når det har blitt 60.000 mennesker mindre i en by på 275.000 blir savnet følelig. Imorgen blir det i likhet med idag også satt inn ekstraplog i mengdevis. Det blir også et ekstraplog med omkring 40 vogner til Østerbotten og Seileioki, og et til Savolak med 70 vogner.

TIMELANG VENTING I BEUNDRINGSVERDIG RO.

Jeg nevnte den finske roen som har hersket under evakueringen. Det var ganske merkelig å se hvor vel-disiplinerte menneskemengden var. De stod i kø halve dagen uten å klage. Disse køene snodde sig avsted bortover gatene fra tidlig på morgenen til langt på natten. En av statsbanenes tjenestemenn sa til mig at man ikke hadde kunnet følge programmet helt ut, på grunn av mangel på vogner og personale. Man selger billetter fra 4 luker. De ordinære togene har måttet finne sig i store forsinkelser, og ventetiden har derfor blitt meget lang for manges vedkommende. Alerede tirsdag begynte en masse mennesker å reise vekk fra byen, og forsinkelsetene og plassmanglene begynte allerede da å gjøre sig gjeldende. Folk som hadde småbarn med sig fant ventetiden lang, og mødrene kom inn i ekspedisjonen med sine småbarn for å varme sig. Jeg minnes en mor med flere småbarn som kom klokken halv fem for å dra avsted med et tog som gikk klokken seks, men toget var da fullt og hun måtte vente til 11-toget gikk. Det blev altså å vente i mer enn 6 timer. Barna frøs og gråt, men da de kom inn her på ekspedisjonen og fikk varme sig, blev det straks bedre.

Ja, det var merkelig å se alt sammen. Perrongene var overfylte av mennesker da togene rullet inn. Men det blev allikevel ikke noen kamp om plassene. Hver enkelt gikk rolig inn og satte sig. Over alt merket man selvdisciplinen.

Under evakueringen har det i butikkene i Helsinki opstått mangel på ryggsekker, marsjstøvler, ragg-sokker og lignende, da man har forberedt sig på eventuelle strabaser.

Det finske skolestyre har besluttet å stenge alle høiere skoler i Helsingfors og Viborg idag, det samme gjelder også en del folkeskoler. Skolestyret sendte også ut gjennom radio beskjed om, at det ikke var noe i veien for, at folk sendte sine barn på landet, skolen vilde ikke gripe inn. Idag var barna bare en time på skolen. Denne timen blev over alt avsluttet med at man sang salmen „Bevare Gud vårt fosterland“.

Rikssvenskene i Finland akter ikke å forlate sin post. Men da de

siste svenske båtene til Stockholm har vært overfylte så har noen svensker bestilt et par fra Sveabolaget. „Eolus“ gikk idag, og „Heimdals“ går fredag, særlig med kvinner og barn fra den svenske kolonien. Dette er en helt naturlig forholdsregel, som den svenske legasjon ikke har hatt noe å gjøre med. Det har skjedd fra rikssvenskenes side, fordi de har fulgt den finske opfordringen om å forlate byen, dersom de har anledning til å komme til slekt eller venner.

TAKKNEMLIGHET OVER NORDENS STØTTE.

Det optimistiske i situasjonen har blitt understreket ved at den sovjetrussiske kringkasting igår gjengav den nordiske presses syn på saken, hvori Finnlands nære sammenheng med de nordiske landene blev betonet.

Hvor takknemlig man er i Finland for den svenske stillingtagen fremgår av lederen i „Helsingin Sanomat“: Vi har med glede og takknemlighet mottatt det samstemmige uttrykk for solidaritet, som har kommet til uttrykk i Norden, hvor man også forstår at det som vedrører Finland, vedrører også dem selv. De siste dagers beklemmende stemning har dypt beveget hele Skandinavia dypt. Med en djervhet og klarhet, som ikke viser tegn på hverken usikkerhet eller svik, understreket den fellesskapen som binder disse landene sammen. Denne samstemmigheten er opmuntrende i en tid og en verden da den store makten forsøker å bestemme over alt. Enda finnes der dem som våger å løfte sin røst mot urett og vold, i hvilken omfang og form den enn måtte komme. Vi har fått høre fra de små nøytrale landene, som vi hører nærmest til og som vi samarbeider med.

KARL OLAF HEDSTRØM.

Stormen over Suomi.

Det vilde ha vekket forundring og mulligens også en viss mistanke om Sovjet under de nuværende forhold hadde holdt sig helt passiv overfor Finland. Den sovjet-russiske henvendelse lørdag den 7. oktober til den finske regjering om å sende en representant til Moskva for å drøfte aktuelle spørsmål, kom derfor ikke som en bombe, men nærmere som en selvfølgelighet.

Hvad Sovjets krav overfor Finland er, vet vel bare enu et fåtall menn, men med sikkerhet kan det slås fast at der i disse timer brenner et blått lys over Suomis nye grenser. For oss nordmenn spiller dette en stor rolle. Vi har engang hatt felles grenser med Russland og har chanser til å få det påny. Hvilken stilling vårt fedreland da vil komme i, er ikke godt å si, men visst og sikkert er det at der vil skapes problemer som kan være av vital betydning for oss. Vi må ikke være redd for å se faren rett i øinene.

Sovjets interesser i det høie nord har stadig kommet frem, og det synes for naivt å tro at den nuværende situasjon har gjort appetitten på gamle tomter mindre. Det er også helt nødvendig å gjøre sig fortrolig med den tanke at Sovjet-Russland da det den 14. oktober 1920 ved Dorpat-freden avstod til Finland det 10,470 kvkm. store Petsamo-område, så gjorde Sovjet det med den tanke at før eller siden skulde «handelen» kullkastes og omgjøres. Dorpatoverenskomsten har så mange betingelser som direkte tyder på det. Således bestemmer overenskomstens paragrafer 6 og 8 at Finland ved Nordishavkysten ikke har rett til å ha krigsskib som er større enn 400 tonn. Antallet av

disse 400-tonnere må ikke overskride 15 stykker, og ingen av dem må komme inn under kategorien undervannsbåter. Heller ikke må der i det avståtte område anlegges krigshavner eller militære flyveplasser. Reparasjonsverksteder som kan ta sig av skib som er over 400 tonn, må ikke anlegges.

Enn videre bestemmer Dorpatoverenskomsten at person- og varetrafikk gjennom Petsamo-området må foregå helt uhindret fra finsk side. Der må ikke finnes toll eller «kontroll» av nogen art. Russiske civilfly må uhindret ha tillatelse til å trafikere mellom Sovjet og Norge.

Sovjets interesser i det høie nord er større idag enn de var i 1920. Det kan vel med sikkerhet slås fast at det var først i 1929 at Sovjets makthavere begynte for alvor å utbygge sin stilling langs ishavets kyst. Den moderne teknikk hadde åpnet perspektiver som ellers bare vilde ha hørt hjemme i fantasiens verden.

Petsamo-området er idag ikke bare av militær betydning for Sovjet, men også av stor materiell verdi. Der finnes rike nikkelfelter som allerede beskjeftiger hundrevis av arbeidere. I 1935 begynte blandt annet «International Nickel Company of Canada» sitt virke.

At Finland betrakter situasjonen med næsten uhyggelig alvor, er sikkert. Landet og nasjonen vil sette alt inn på å forsvare sig. Her blir ingen kapitulering uten kamp til det siste.

Nordmenns hjerter gløder idag for Finland og håber inderlig at stormen som blåser over Suomi idag bare vil bli et varselkudd — et samlingskudd til Nordens beste. —

Trygve Gran.

de nordiske lands rekke. Det er vår civilisasjon og vår kulturs utpost mot øst. Det som skjer i Finland har direkte og umiddelbar

d og vi.

adresse til vårt land og dets interesser som til de øvrige land i den nøytrale skandinaviske blokk. Det er en kjensgjerning vi straks bør være klar over. Et Finland i faresonen er et Norge i faresonen. En krenkelse av Finland er et uhyggelig skjebnesvangert overgrep mot samtlige nordiske land.

Det vi kan håbe idag, og kanskje til en viss grad også tror, er at de ønskemål som Sovjet-Russland vil fremføre til den finske representant, minister Paasikivi, ikke innebærer noget annet og mer enn at en overenskomst kan opnåes i fred og forsonlighet. Men hvordan tingene enn utvikler sig — ett forhold skal vi være klar over: den finske regjering og det finske folk går aldri med på noget mer enn det som er forenlig med landets ære, selvstendighet og integritet. Og vi tror på den finske «sisu» — folkets seige vilje til å hevde sin rett. Den bragte det frem til frihet gjennom et århundres fremmedherredømme, den vil føre det frelst videre gjennom vanskelighetene.

Med den samme spenning og sympati som om det gjaldt vårt eget folk følger vi meldingene fra Helsingfors i disse dager. Finlands sak er rettens og rettferdighetens sak, vårt eget lands og hele Nordens sak.

Centralteateret på «Nær den nye vin
blomstrer». Bjørn Bjørnson skal sette
scene. Som man vil huske skulde Egil
Eide ha spillet Arvik, men i hans svr-
domstorfelli skal Eitling Drangsholt
overle rullen. Imidlertid skal Bjørn

Finland og vi.

Det er ikke uten engstelse og uro at vi også her i Norge leser og hører om Moskvas innbydelse til den finske regjering, om å sende en representant for å underhandle om «visse økonomiske og politiske spørsmål». Riktignok eksisterer det en ikkeangrepsavtale mellom Sovjet-Russland og Finland, og for så vidt skulde man altså ha formell rett til å gå ut fra at det bare dreier sig om vennskapelige meningsutvekslinger om forhold som det kunde være i begge parters interesse å få ordnet. Men i våre dager og nettop i denne tid gjelder mer enn nogen gang det gamle klassiske ord som sier at danaldene er aldri så farlige som når de bringer gaver. En invitasjon til en liten makt fra en stormakt nettop nu er dessverre egnet til å fremkalle blandede følelser selv om vennskapet er beseglet både med ikkeangrepspakter og de varmeste forsikringer. Lenger er dessverre ikke verden kommet i troskap mot inngåtte avtaler.

Men det er riktig det som er blitt så sterkt fremhevet både i finsk og svensk presse: Finland er intet baltisk land og kan ikke behandles derefter. Det har tatt sin plass i de nordiske lands rekke. Det er vår civillsasjon og vår kulturs utpost mot øst. Det som skjer i Finland har direkte og umiddelbar

adresse til vårt land og dets interesser som til de øvrige land i den nøytrale skandinaviske blokk. Det er en kjensgjerning vi straks bør være klar over. Et Finland i faresonen er et Norge i faresonen. En krenkelse av Finland er et uhyggelig skjebnesvangert overgrep mot samtlige nordiske land.

Det vi kan håbe idag, og kanskje til en viss grad også tror, er at de ønskemål som Sovjet-Russland vil fremføre til den finske representant, minister Paasikivi, ikke innebærer noget annet og mer enn at en overenskomst kan opnåes i fred og forsonlighet. Men hvordan tingene enn utvikler sig — ett forhold skal vi være klar over: den finske regjering og det finske folk går aldri med på noget mer enn det som er forenlig med landets ære, selvstendighet og integritet. Og vi tror på den finske «sisu» — folkets selge vilje til å hevde sin rett. Den bragte det frem til frihet gjennom et århundres fremmedherredømme, den vil føre det frelst videre gjennom vanskelighetene.

Med den samme spenning og sympati som om det gjaldt vårt eget folk følger vi meldingene fra Helsingfors i disse dager. Finlands sak er rettens og rettfærdighetens sak, vårt eget lands og hele Nordens sak.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C4

ASIA: _____

Orlossa olevan lähetyksen raportti n:o 4.

Ministeri Nuolijoki

16/10 1929

O S L O

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Oslo ssa 16 p:nä loka kuuta 1939.

Asia:

Norjalaisten sympatianosoituksetSuomelle.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
6/40 Tal. O. ID 39.		
18/10-39	ASIA	LEH.
ASIA	OSASTO	ASIA
5	Cy	

Viime raportissani mainitsin, että on verrattain vähän ollut kirjoituksia Suomen kysymyksestä. Tämä piti paikkansa yleensä pääkaupungin lehden nähden, kun sitä vastoin maaseudun lehdet, joiden numeroita olen nyt saanut nähdäkseni, ovat sisältäneet maallemme erittäin suosiollisia artikkeleita.

Myöskin Oslon lehdet ovat nykyään kirjoittaneet paljon Suomesta ja sanomalehtimiehet käyvät meidän kimppuumme saadakseen tietoja tai ainakin lausuntoja. Olemme olleet pakotettuja sekä rouvani että minä edes jotakin sanomaan sanomalehdille. Lähetän tämän mukana haastatteluni Tidens Tegnille ja rouvani artikkelin Aftenpostenille presidenttiparistamme. En tiedä, mistä Tidens Tegnin kirjoittaja on saanut henkilötietoja minusta, sillä en kertonut haastattelussa mitään.

Myöskin yksityiset henkilöt ovat osoittaneet suurta mielenkiintoa asiallemme. Lähetystössä on käynyt useita huomattavia henkilöitä lausumassa myötätuntonsa Suomelle. Mainitsen Korkeimman Oikeuden presidentin, kenraali Aavatsmarkin, professori Worm Müllerin. Sitäpaitsi eräs liikemies on lähettänyt 10.000:- Nkr:n shekin käytettäväkseni parhaaksi katsomallani tavalla, ja toinen 10.000 Suomen markkaa Punaisen Ristin hyväksi Suomessa.

Useita vapaaehtoisia on ilmoittautunut tarpeen tullen

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

valmiiksi lähtemään Suomeen.

Ministeri:

W. W. W. W.

Finlands president Kyösti Kallio.

Av fru minister Wuolijoki, Finske legasjon.

Siste gang jeg hilste på republikkens president var jeg sammen med en amerikansk journalist som bad ham om en hilsen til det amerikanske folk.

Det var den første grå høstdag efter en lang solvarm september måned. Over Helsingfors, den hvite byen, var også stemningen likesom luften kald og grå. Fra slottets vinduer så vi de første hvite snefnugene falle stille over havnen. Vaktparaden marsjerer forbi slottet, men det går helt stille for sig, uten musikk. Det er krig i Europa, og mørke skyer drar over Østersjøen. Det finske folk ønsker fred, det vil som de andre nordiske folk fremfor alt bevare sin nøytralitet og sin selvstendighet. Men det gamle ordsprog: «Ingen har fred lenger enn naboen vil» har jo fått en dystre aktualitet i denne tiden da hverken menneskene eller landene synes å være herre over sin egen skjebne.

På journalistens henvendelse svarte presidenten:

— Når vi her i Finland sender våre tanker over havet, til de amerikanske borgere som er utvandret fra vårt land og hører vår stamme til, føler vi at denne samhörigheten i rase med våre egne derover er et av de sterke bånd som knytter oss til det store samfund på den annen side av havet. I De Forente Stater og det amerikanske folk hilser jeg den stat og den nasjon som ønsker å bevare demokratiets høie mål både ideelt og riaterielt. Mer enn noensinne går våre tanker nu til Amerika, det selvstendige Finlands venn.

Det er varme i ordene, man merker at de kommer fra hjertet og at de tales av en mann som har levet sitt liv for de demokratiske ideer og de menneskelige idealer.

Journalisten som sendte presidentens hilsen til U. S. A., fikk det samme inntrykk av Finlands pre-

sident som alle føler like overfor Kyösti Kallio: Stille styrke!

Den strømmen av stille styrke som møter en fra presidenten og like sterkt fra hans helt samstemte hustru, fru Kaisa Kallio, stråler bare ut fra mennesker som er helt ekte, helt i harmoni med sig selv, helt innstilt på å bruke sin stilling og den makt den gir til beste for menneskene, som aldri vil misbruke makten — en sjelden personlig styrke i vår maktsyke tid.

Denne styrke, som skaper den ubegrensede tillit Finland nærer til sin leder, har Kyösti Kallio vunnet gjennom det arbeide han livet igjennem har lagt i å fremme sin egen menneskelige utvikling. Det er hans personlige utvikling av evnen til å fylle oppgaver, til å holde fast ved de evige godhetens prinsipper, som har skapt hans karriere, hans rolige fremgang fra deltagelsen i Østerbottens ungdomsforeninger til stillingen som Finlands statsoverhode.

Han har alltid været helt uavhengig av ytre glans og har koncentrert sig om å vokse med de oppgaver han har påtatt sig å fylle, med den finske ro, den stille styrke som i denne tiden har preget Finlands arbeide på å undgå og å verne folket mot en truende Davids kamp med Goliat.

Kyösti Kallio er hvad man i Finland kaller en selvstendighetsmann, og han fortjener denne hederstitel i dobbelt betydning.

Han hører til de senatorer som i 1917 samlet sig om president Svinhufvud og dannet det såkalte «selvstendighetssenat» som styrte landet mens feltmarskalk Mannerheim skapte folkehæren, «den hvite armé», og sikret det finske folks uavhengighet. Siden Finland begynte sitt liv som selvstendig stat har president Kallio beklædt de høieste stillinger i landets administrasjon. Som formann i agrarpartiets riksdagsgruppe var han selvskreven som landbruksminister i tider han ikke fungerte som riksdagens president. Han har også været ministerchef, 1922—1924, og i kortere perioder forsvarsminister og kommunikasjonsminister.

Det er klart for enhver som har fulgt president Kallios virke at denne ytre fremgang har været betinget av en tilsvarende indre utvikling.

Men han har aldri tapt forbindelsen med sin opprinnelse. Han er ennu den dag idag selv husbond på sin gård høit oppe i det nordlige Finland.

Det er klart at han aldri hadde

kunnet klare å drive langt borte i det og samtidig ta aktive liv i Helsingfors. Kallio er enig om å bære i hjemmet. Og alle kjenne kvinnen og Kallio er enig om å felle kan ingen man som fra 1902 har va llos hustru. Gjenn har hun været alt de og mor kan utvikle danne forhold. Hur det samlende og sty på deres egen gård i eksempel for alle la hun er en kvinne styrke om får et r vokse med de krav henne.

Dette er en kort s lands presidentpar. V dem også i disse t vårt land, den nord post mot øst. De eier styrke som vår tids for lite har tatt v kanskje vilde gi alt tro på Gud!

Finlands president Kyösti Kallio.

Av fru minister Wuolijoki, Finske legasjon.

Siste gang jeg hilste på republikens president var jeg sammen med en amerikansk journalist som bad ham om en hilsen til det amerikanske folk.

Det var den første grå høst dag etter en lang solvarm september måned. Over Helsingfors, den hvite byen, var også stemningen likesom luften kald og grå. Fra slottets vinduer så vi de første hvite snefnugene falle stille over havnen. Vaktparaden marsjerer forbi slottet, men det går helt stille for sig, uten musikk. Det er krig i Europa, og mørke skyer drar over Østersjøen. Det finske folk ønsker fred, det vil som de andre nordiske folk fremfor alt bevare sin nøytralitet og sin selvstendighet. Men det gamle ordsprog: «Ingen har fred lenger enn naboen vil» har jo fått en dyster aktualitet i denne tiden da hverken menneskene eller landene synes å være herre over sin egen skjebne.

På journalistens henvendelse svarte presidenten:

— Når vi her i Finland sender våre tanker over havet, til de amerikanske borgere som er utvandret fra vårt land og hører vår stamme til, føler vi at denne samhørigheten i rase med våre egne derover er et av de sterke bånd som knytter oss til det store samfund på den annen side av havet. I De Forente Stater og det amerikanske folk hilser jeg den stat og den nasjon som ønsker å bevare demokratiets høie mål både ideelt og materielt. Mer enn noensinne går våre tanker nu til Amerika, det selvstendige Finlands venn.

Det er varme i ordene, man merker at de kommer fra hjertet og at de tales av en mann som har levet sitt liv for de demokratiske ideer og de menneskelige idealer.

Journalisten som sendte presidentens hilsen til U. S. A., fikk det samme inntrykk av Finlands pre-

sident som alle føler like overfor Kyösti Kallio: Stille styrke!

Den strømmen av stille styrke som møter en fra presidenten og like sterkt fra hans helt samstemte hustru, fru Kaisa Kallio, stråler bare ut fra mennesker som er helt ekte, helt i harmoni med sig selv, helt innstilt på å bruke sin stilling og den makt den gir til beste for menneskene, som aldri vil misbruke makten — en sjelden personlig styrke i vår maktsyke tid.

Denne styrke, som skaper den ubegrensede tillit Finland nærer til sin leder, har Kyösti Kallio vunnet gjennom det arbeide han livet igjennem har lagt i å fremme sin egen menneskelige utvikling. Det er hans personlige utvikling av evnen til å fylle oppgaver, til å holde fast ved de evige godhetens prinsipper, som har skapt hans karriere, hans rolige fremgang fra deltagelsen i Østerbottens ungdomsforeninger til stillingen som Finlands statsoverhode.

Han har alltid vært helt uavhengig av ytre glans og har koncentrert sig om å vokse med de oppgaver han har påtatt sig å fylle, med den finske ro, den stille styrke som i denne tiden har preget Finlands arbeide på å undgå og å verne folket mot en truende Davids kamp med Goliat.

Kyösti Kallio er hvad man i Finland kaller en selvstendighetsmann, og han fortjener denne hederstitel i dobbelt betydning.

Han hører til de senatorer som i 1917 samlet sig om president Svinhufvud og dannet det såkalte «selvstendighetssenat» som styrte landet mens feltmarskalk Mannerheim skapte folkehæren, «den hvite armé», og sikret det finske folks uavhengighet. Siden Finland begynte sitt liv som selvstendig stat har president Kallio beklædt de høieste stillinger i landets administrasjon. Som formann i agrarpartiets riksdagsgruppe var han selvskreven som landbruksminister i tider han ikke fungerte som riksdagens president. Han har også vært ministerchef, 1922—1924, og i kortere perioder forsvarsminister og kommunikasjonsminister.

Det er klart for enhver som har fulgt president Kallios virke at denne ytre fremgang har vært betinget av en tilsvarende indre utvikling.

Men han har aldri tapt forbindelsen med sin opprinnelse. Han er ennå den dag ~~den~~ selv husbond på sin gård høit oppe i det nordlige Finland.

Det er klart at han aldri hadde

kunnet klare å drive sitt gårdsbruk langt borte i det nordlige Finland og samtidig ta aktiv del i det politiske liv i Helsingfors, hvis han ikke hadde en hustru som eiet både vilje og evne til å bære arbeidets byrder i hjemmet. Og alle som har lært å kjenne kvinnen og mennesket Kaisa Kallio er enig om at en bedre ektefelle kan ingen mann ha enn henne som fra 1902 har vært Kyösti Kallios hustru. Gjennom alle disse år har hun vært alt det som en hustru og mor kan utvikle sig til under sådanne forhold. Hun er ikke alene det samlende og styrende midtpunkt på deres egen gård i nord, hun er et eksempel for alle landets husmødre, hun er en kvinne med den stille styrke om får et menneske til å vokse med de krav livet stiller til henne.

Dette er en kort skildring av Finlands presidentpar. Vi stoler helt på dem også i disse tunge tider for vårt land, den nordiske kulturs utpost mot øst. De eier begge den stille styrke som vår tids mennesker altfor lite har tatt vare på, og nå kanskje vilde gi alt for å eie, deres tro på Gud!

Syvi Wuolijoki.

Aftenposten

Kr. 11.00 pr. kvartal
" 3.75 " måned

Oslo, mandag 16. oktober 1939

Abonn.pris

Arbeidet ventetiden med ro.

Kom det fart i løftsrydningen i Helsingfors. Dette billede er tatt i slutten av hvilke mektige mengder skrap som likefrem barrikaderte gatene.

Isfornøiet ultatet av sk-russiske dlinger?

Berlin" tror Rom.

korrespondent.

Bryssel, 15. oktober.

et preget av stadige konferanser mellom ledere, heter det i meldinger som tyder på at reisen til vestfronten blev fredag her, og i stedet har føreren hatt

Ukjent fly over
Berlin lørdag.
Tysk fly skutt ned
over Berlin.

Se side 3.

Det finske utenriksdepartement dementerer bestemt alle rykter om russernes ønskemål.

President Kallio understreker Finlands fredsvilje overfor de nordiske pressemenn.

Fra Aftenpostens utsendte medarbeider.

Helsingfors, 15. oktober.

DET har været en rolig dag i utenriksdepartementet, meddelte departementets pressechef, Toivola, journalistkollegiet på pressekonferanse kl. 21 i aften. Der foreligger med andre ord, sa han, intet nytt, iallfall intet som kan offentliggjøres. Man må altså fremdeles vente og smøre sig med tålmodighet, men man kan på den annen side ikke si at dette betyr fortsatt nervekrig. Situasjonen er nemlig nu preget av så megen ro og tillit til fremtiden at Helsingfors tar ventetiden med ro.

Pause i forhandlingene. Minister Paasikivi hjem.

Regjeringen og dens utenrikskomité venter nu på minister Paasikivi, som kommer fra Moskva i morgen formiddag kl. 9.47. Det blev lørdag holdt to konferanser i Kreml,

og efter den siste underrettet ministeren sitt utenriksdepartement om at han samme aften vilde reise til Helsingfors. Meldingen kom til departementet ut på aftenen, og den blev kunngjort for pressekonferansen.

Fortsatt side 3, spalte 1.
(Finland).

Nordtrønderen

11/10 1939.

Situasjonen.

Det ser ut til at finnene venter seg det aller verste av tingene i Moskva og verden ellers later til å gjøre det samme. Skulle det gå så vidt at Finland må gripe til våpen for å forsvare sin nøytralitet og frihet vil Norge og Sverige måtte føle seg moralsk forpliktet til å ile Finland til hjelp. Det er ikke så stor hjelpen vi kan yte her i landet, men litt er det jo og det vesle som er må stilles til forsvar for Nordens frihet og den vesteuropeiske sivilisasjon. Finland er jo betraktet for å være sivilisasjonens utpost mot aust mot den asiatiske kultur som vi må gjøre alt for å hindre at den trenger seg videre vestover.

ne. — Avisen byr reklame-
en et ferdig distribusjons-
rat, hvis organisering ellers
krøve megen tid, arbeide og
ønskostninger. —

Herredet i Hordalanden

1914.

57. årgang

gning i mel- og riser.

til Statens Kornforretning.

es med en forhøyelse av de pri-
er som er satt for kveite, rug
g bygg, og det tør vel hende at
n ventet prisforhøyelse kan væ-
e noen skyld i de mindre inn-
meldelser av korn i år. Hertil
an det opplyses at prisene ikke
an forhøyes før melprisene her
eime er steget så sterkt at kri-
etillegget for norsk korn er ut-

BULLDOG

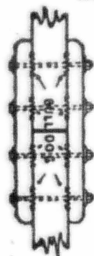
TØMMERFORBINDERE

for fabrikkbygninger, lagerhus, kaler, taugbaner, grubebygn., stillaser, låver o. s. v. Norsk fabrikkat brukt i millionvis over hele verden. Gullmedalje i Trondheim 1930. Patent i de fleste kulturstater. — 7 standardstørrelser. Jernvarehandlerne har **BULLDOG**. Forlang gratis oplysning.

Enefabrikasjon, hovedlager og eksport:

Ingeniør O. Theodorsen

Merkurgården, Oslo. Telef. 26127.

**Lørdag 14.
oktober 1939.**

Nordens forposter mot ØST er beredt til å kjempe eller dø idag.

Finnlands sendemann i Oslo, gårdbruker, magister i filosofi. Wäinö Wuolijoki, har i de seks år han har levd blandt oss nordmenn, gitt oss inntrykk av å være en solid mann, en glad og god mann. Han er en lærd herre, universitetsstipendiat og lærer i kjemi i sin ungdom, omfattende studier i Tyskland og forfatter av saklige avhandlinger. Jeg har med vilje betegnet ministeren som gårdbruker, for det er han. Han er en sendemann som representerer det ekte finske. Han står sikkert på sin egen og Finnlands kjelige magre jord hvor søgt arbeid og nedarvede instinkter får rugen og havren til å vokse. Det er kornet som mer enn noe annet

Finnlands sendemann i Oslo:

Vi finner

er født til å forsvare

NORDENS KULTUR OG FRIHET.

Hele vårt folk er beredt til kampen.

Samtale

ker å gå utenom selve det rende problem.

— Jeg vet det ikke. Men jeg si, at hvis det er spørsmål om en rimelig og fornuftig ordning som ikke krenker Finlandens stendighet, da behøver man ikke trykk på oss med store krefter. For da er Finland villig til å forhandle i fred og ro og i skapelighet med vår mektige fiende. Vi har i alle årene vært så forsiktige, så realistiske, at det har vært mulig for oss å være det. Vi er det også i dag. Vi vil forhåpentlig alltid vedvare det. Vi har innstillet oss på at ingen skal kunne si noe som oss finner i vårt ønske.

Gratis bilag til Tidens Tegns Lørdagsnummer

9. årg.

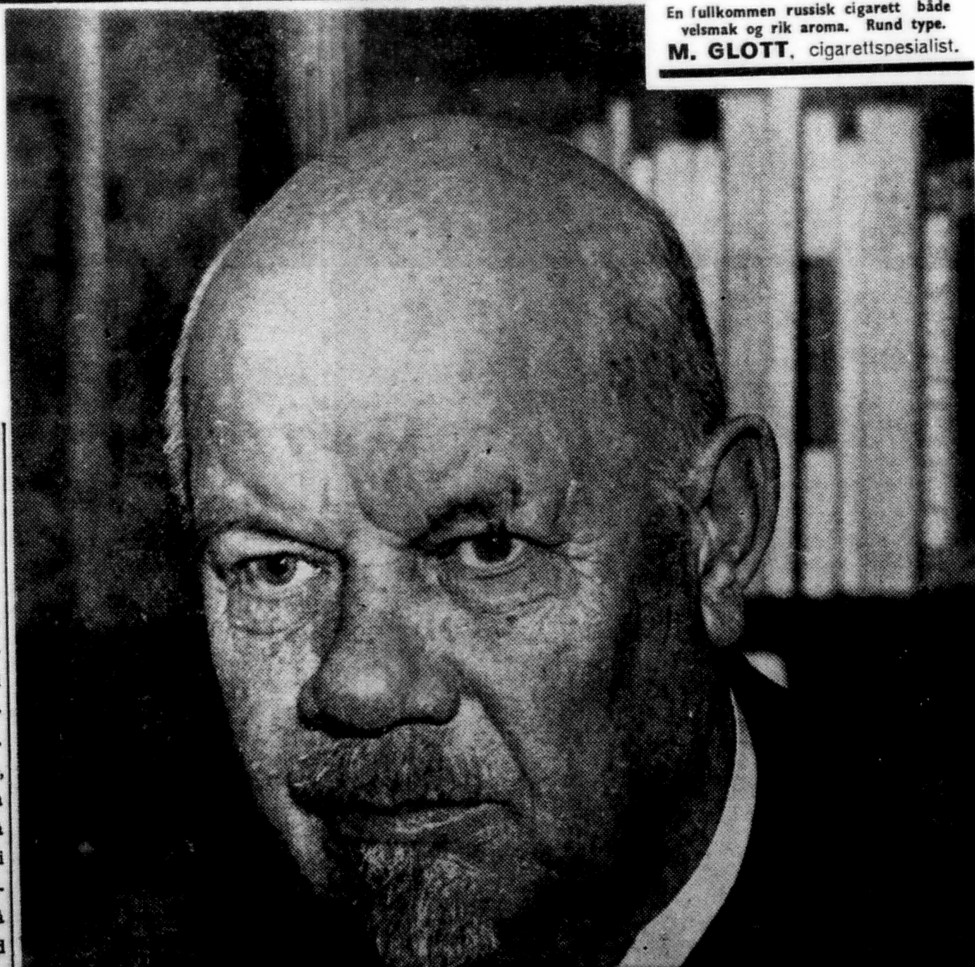
Nr. 41. **AKABA NR. 6**
RUSSIAN BLEND

En fullkommen russisk cigarett både
velsmak og rik aroma. Rund type.
M. GLOTT, cigarettspesialist.

ster edt lag.

utenom selve det avgjø-
blem.

vet det ikke. Men det kan
hvis det er spørsmål om
og fornuftig ordning,
krenker Finnlands selv-
da behøver man ikke øve
oss med store hærstyr-
da er Finland villig til
i fred og ro og i venn-
med vår mektige nabo.
de årene vært så lojale,
re, så realistiske, som
rt mulig for noe folk å
Vi er det også nå og vi
ttlig alltid vedbli å væ-
har innstillet oss på
al kunne si vonde ord
i vårt forhold til os

får en finne til å smile, og det er sikkerlig det som har formet de tusen rynker i minister Wuolijoki's åsyn. Hans vennlighet er ikke formel. Den er gjenspeiling av de gode år da kornet modnedes — mellom katastrofene.

Uvilkårlig må jeg spørre sendemannen om noe meget alvorlig som angår oss alle, for nettop nå kan ingen overfor Finnlands sendemann komme bare med intetsigende snakk.

— Hva kan og skal vi nordmenn gjøre for å hjelpe Finland hvis det verste hender?

— Slåss sammen med oss for friheten og selvstendigheten i Norden, svarer han umiddelbart selvfølgelig og uten betenkning.

minister Wuolijoki.

Ingen kan være i tvil om at nå er det et helt annet alvor vi står overfor enn å overveie og vedta resolusjoner.

— Jeg er glad over de hjertelige følelser som er kommet til orde i Norge i anledning de farer som truer Finland. Jeg hadde ventet det, for jeg har lært å kjenne nordmennene som jeg kjenner oss finner. Vi opprøres når uretten utfolder sig og vi aner overgrep.

— Hva vil skje, hr. minister?

— Jeg vet det ikke. Men det vet jeg, at det som har hendt i de baltiske stater og det som ellers hen-

der hver dag ute i verden, får mig til å si at det hender ikke, at Finland eller det finske folk tillater noen russisk garnison å bli lagt i Finland så lenge vi er en stat, ett folk og så lenge vi lever.

Du gode Gud. Dette er et alvor som gjelder også mig, mig personlig, som jeg må ta standpunkt til. Hva skal jeg gjøre hvis Finland om en uke står overfor et sånt krav fra Russland?

— Forhandles det ikke i Moskva om de to-tre øyene i Finskebukta?

Mine lesere vil merke at jeg sø-

dre folk. Vi har beitt vår og vi har hver enkelt privat offentlig fulgt lojalitets og holdets bud i aller strengeste stand.

— Som pressemann har De skjedd fulgt med i de finske i årenes løp?

— Jo, jeg har da det. Og er sikkert, at selv de spesielle som i denne tid lever krigsne, og som unektelig har gitt løst fantasi, ikke vil kunne te noe skrevet ord mot Finnene har levd i østens slagsskygge og er blitt koldt og besindige.

— Står Finnlands folk så Jeg tenker på de motsetninger som har vært i Finland og førte til de voldsomme kamper sin tid.

— Det er ingen frase når sier, at de mange motsetninger som er tilstede i et folk, hører hverdagens motsetninger. Der ikke lenger når det gjelder folkets være eller ikke være, vet jeg, at jeg tror ikke noe forråde sitt land. Jeg er på at de vil kjempe til sitt åndedrag som alle finner vil re det.

— De store byer evakuere vi i Norge ta imot finske kvinner?

Jeg har den hele tid tenkt vårt eget problem: hva skal vi gjøre for Finland naboland.

— Vi har plass nok i Finland antar jeg til våre barn — enda.

— Kan ikke noen av stene gripe inn?

Finnlands legasjon i Oslo. Foto av Tidens Tegn.

Vi har betalt vår gjeld
for hver enkelt privat og of-
fulgt lojalitetens og måte-
bud i aller strengeste for-

men pressemenn har De kan-
gt med i de finske aviser
løp?

Jeg har da det. Og det
ert, at selv de spesialister
enne tid lager krigslagne-
om unektelig har grense-
si, ikke vil kunne utnyt-
krevet ord mot Finland.
har levd i østens store
ve og er blitt koldblodige
lige.

Er Finnlands folk samlet?
Tenker på de motsetninger
vært i Finland og som
de voldsomme kamper i

er ingen frase når jeg
de mange motsetninger
stede i et folk, hører til
s motsetninger. De er
enger når det gjelder he-
være eller ikke være. Det
at jeg tror ikke noen vil
tt land. Jeg er sikker
vil kjempe til sitt siste
som alle finner vil gjø-

store byer evakueres, kan
ta imot finske barn og

er den hele tid tenkt på
problem: hvad kan og
øre for Finland, vårt

har plass nok i Finland
til våre barn — iallfall

ikke noen av stormak-
inn?

Finnlands minister Wuolijoki fotografert av Tidens Tegn mens han venter på meldingene fra sitt fedreland.

— Kanskje. Men stormaktene
i Europa kjemper jo sin egen
kamp på liv og død.

Ministeren har nettop fått te-
legram fra sin søster at hun og
hennes familie hadde reist til fe-
dregården Wuolijoki i Tavasteland.
Og jeg tenker uvilkårlig på mi-
nisteren som bonde, jordbruker.
1917 var han senator og livs-
delsminister. Da fantes det ikke
stort å livberge folk med. Finn-
land hadde selv under meget gode
år ikke korn til halvparten av fol-
ket.

— Kan Finland skaffe sig mat
under krig? spør jeg.

— Ja til daglig nødtørftig be-
hov. Vi kan nå i Finland brød-
fø oss selv. Vi har villet sørge
for vår egen mat for dagen, og det
har vi greid å gjøre i de siste år.
Hver finne har vært sikker på sitt

daglige brød. Vi har også utvik-
let vårt håndverk og vår industri.
Vi eksporterer som kjent store
mengder papir og cellulose og tre
av forskjellig slags.

Det er utrettet et stort og godt
arbeid i Finland siden krigs- og
nødsårene.

Og det er skjærende sant. In-
tet folk har slitt og strevet mer
enn finnene har gjort det. Og nå
skal kanskje rugkaken som de har
erhvert sig i sitt ansikts svette,
tas fra dem?

Hvad skal vi gjøre for vår
nabo.

— Den finske soldat er den
beste i verden, sa den svenske ge-
neral Linder for mange år siden.
Det er ikke tvil om det. De fire
millioner er seige som fjellbjørk.
300,000 av dem står akkurat nå
på de tusen sjøers ness, og i sko-

gene, på myra og i moene og ven-
ter. Venter på det som skal komme
fra øst. Venter i en tid da
fire selvstendige riker er slettet
ut på snue fire uker. Et rike for
hver uke. Et land og et folk, tap-
re og herdede, er knust hver ene-
ste uke med maskiner og diktat.

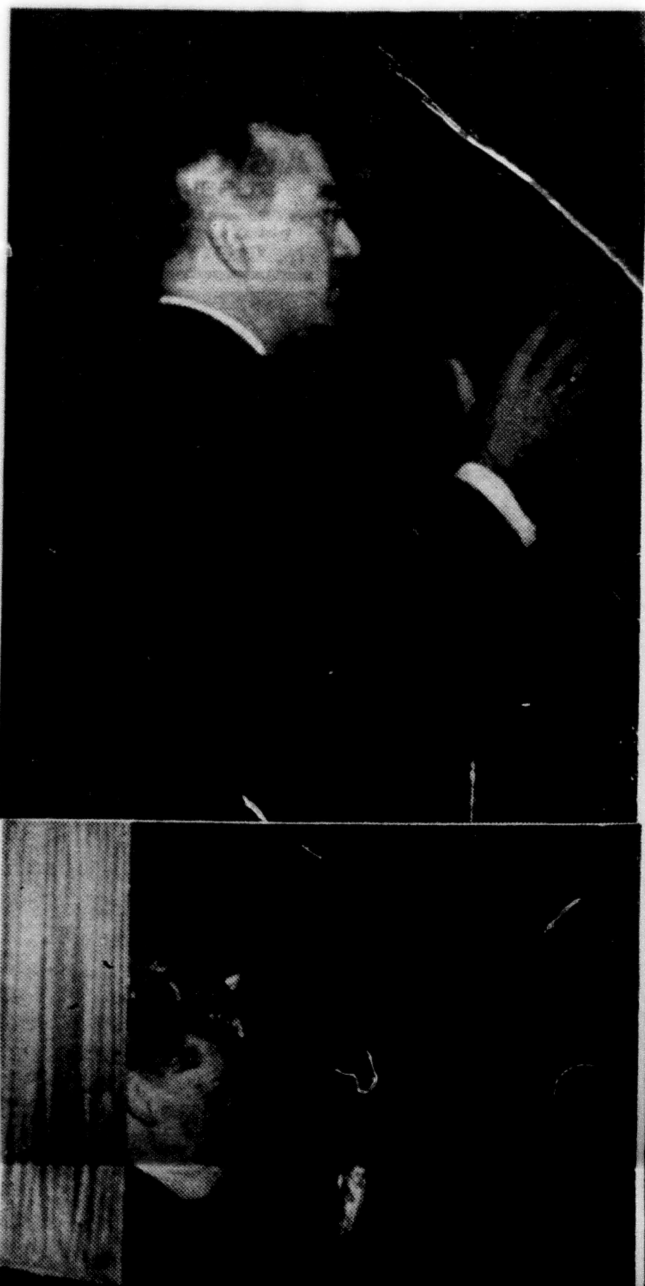
Idag begynner en ny uke.

Det lyser op i ministerens an-
sikt. De tusen små rynkene min-
ner om bris over sjøen.

— Vi har alle store verdier
å kjempe for. Og det er godt at
vi har det i Norden. Og det kan
hende verre ting enn det å måtte
kjempe for vår kultur, vår selv-
stendighet, vårt land. Det er ver-
re for folk som ikke kan eller vil
kjempe. Vi i Finland er beredt
til å leve og til å dø for våre ver-
dier, som fedrene levde og døde.

Lukas.

Diskusjon i teatre

En reportasje fra „M V A A R“s eftersp Talerstol på scen eller fra publiku

Onsdag kveld reiste det sig en herre oppe i første rad i Nationalteatret og fremsa med både følelser og applomb et dikt. Han stod midt blandt publikum og hevdet sine meninger, og da hans egne ord ikke lenger strakk til, lot han dikteren tale.

En kan vel si at mannen på denne måten opnådde å slå to fluer i en smekk: Han fikk gi luft for mangt og meget han kunde ønske å si, og han fikk opfylt barndomsdrømmen, den som kanskje flere av oss har gått og degget for, den å beherske ordet i ordets eget tempel.

Denne mannen grep ikke på noen måte forstyrrende inn i forestillingen. Tvert imot utfylte han den. Det hadde vært å ønske at flere hadde vært like frittalende som ham. Da hadde kanskje kvelden helt ut blitt det den var forutsatt å skulle bli. Da hadde studentene og teatret fått noe positivt igjen for tiltaket sitt. Da hadde kvelden blitt en diskusjonskveld slik som meningen var.

For det er god vilje i dette tiltaket studentene har fått i stand, og som forresten ikke var nytt denne onsdagen. Det har vært prøvd flere ganger tidligere. Med teatersjef. Normanns interesserte støtte.

Studentene og teatret møtes nettop i disse diskusjonskveldene i en felles begeistring for scenens og ordets kunst. Det er det sam-

uten å ta hensyn til publiserte latter.

Men ikke alle er som alle er i besiddelse av stor nok til å betre breder står talerstolen.

Talerstolen står på dit op vil arrangørene diskusjonsdeltagerne. I tignok onsdag gjort op at innlegg også kan salen. Men det er en påstand.

Enn om man for fr stilte til diskusjonsdelt le fra sine egne plass skape en smule mer diskusjonen. Forsøkte

atret.

fra „M O T
efterspill.

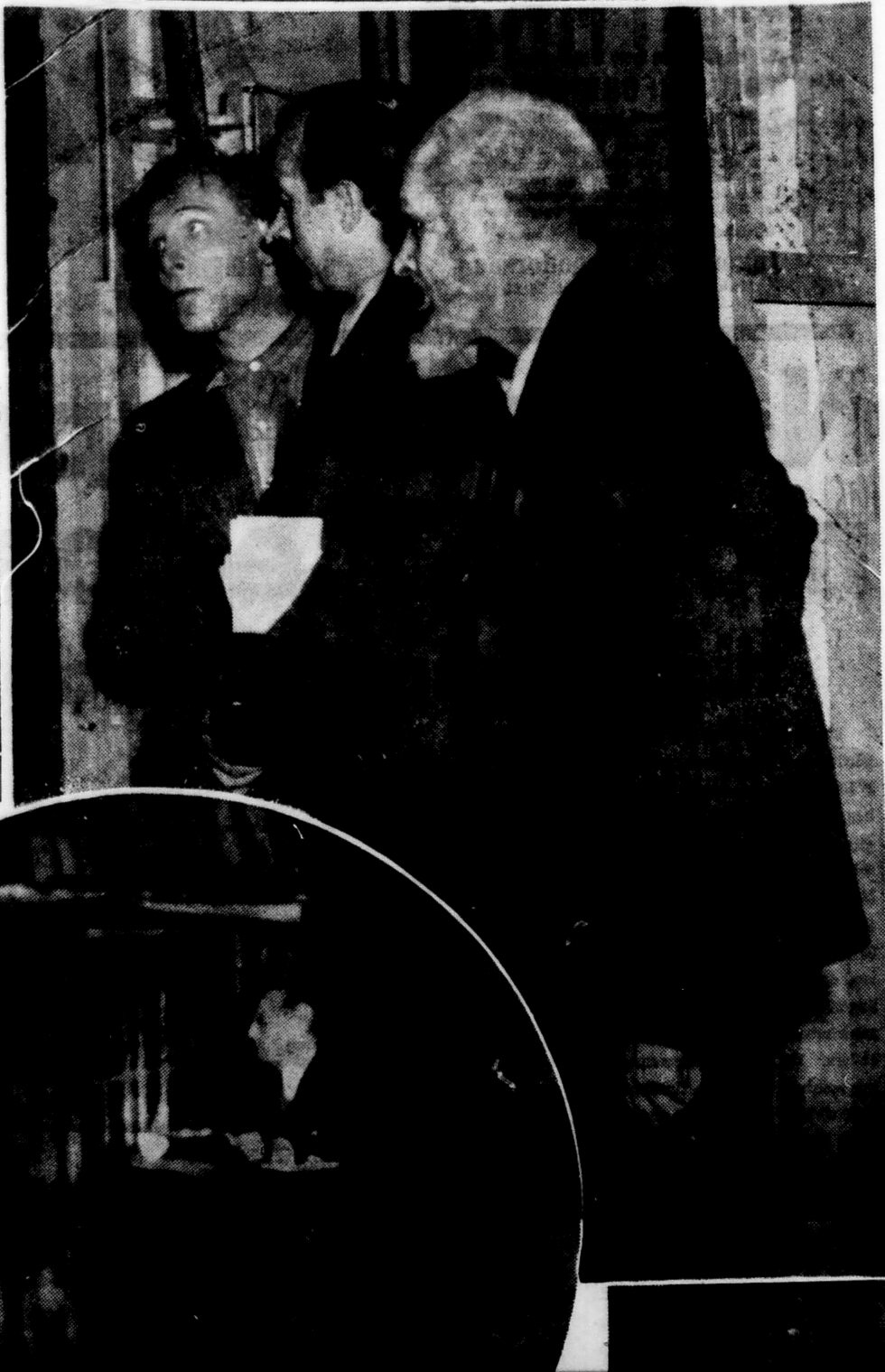
**på scene
publikum.**

aten å ta hensyn til publikums im-
ponerte latter.

Men ikke alle er som han. Ikke
alle er i besiddelse av dristighet
stor nok til å beire breddene. Men
der står talerstolen.

Talerstolen står på scenen, og
det op vil arrangørene helst ha
diskusjonsdeltagerne. Det blev rik-
sinnok onsdag gjort opmerksom på
at innlegg også kan gjøres fra
salen. Men det er en subsidiær
sstand.

Enn om man for fremtiden hen-
slette til diskusjonsdeltagerne å ta
fra sine egne plasser. Søkte å
nape en smule mer intimitet i
diskusjonen. Forsøkte å rydde av

Nederst: Teatersjef Norman lytter. Øverst: Advokat Henning Bødtker.

for tiltaket sitt. Da hadde kvelden blitt en diskusjonskveld slik som meningen var.

For det er god vilje i dette tiltaket studentene har fått i stand, og som forresten ikke var nytt denne onsdagen. Det har vært prøvd flere ganger tidligere. Med teatersjef Normanns interesserte støtte.

Studentene og teatret møtes nettop i disse diskusjonskveldene i en felles begeistring for scenens og ordets kunst. Det er det samme målet de vil arbeide frem mot — dette å bringe teatret i kontakt med det levende livet og det levende livet i kontakt med teatret. Det ligger et ønske under, et ønske om sammen å kunne yde en innsats for ideer og tanker som ofte blir trådt under føtter. Et ønske om i fellesskap å kunne trenge inn til kjernen, til det rette gjennom de mange små innsatsene.

Slik de nå er arrangert, er kanskje disse diskusjonskveldene lagt en smule feilaktig an. Jeg mener, kanskje stiller arrangørene litt for store krav til de medvirkende. Ikke alle er i besiddelse av det samme urokkelige mot som f. eks. vår egen fotograf som ikke et øieblikk viker tilbake for å arbeide i projektorlyset. Han tren inn på scenen uten å la sig anefekte hverken av

Øverst:

støttet sin bajonet mot marken et øieblikk vært umåtelig snild ge.

Men ingen av soldatene har noe gang komme innenfor murlov til det undtagen invitasjon. En kjøb skrot en gang av hadde latt ham få frem at han fikk på baksiden, men at de tordet slippe ham når den gamle keiser om søndagen, bukke folkning respektfullt

Hele resten av han sig inne sit kongerike med sine et slående symbolsk tas rosene og et mark hvor kuene bare åpent land like set i midten av eiend gamle mannen er omverdenen av en sv kurat som de mørke slutter alderens fred ge i hans sinn. Han fred herinne i skog som han har funne minner.

(Fort

IDYLL bak piggtråd i Doorn.

Hr. ekskeiseren — den levende anarkonisme.

Amersfort, i okt.

Han regjerer over et diminitivt kongerike nå. Det består bare av 17 acres mørkt skogland omgitt av et dike med svart vann hvori høstens døde blad faller. Det bleke sollyset faller gjennom løvverket og tegner et nettverk av skygger på den mørkegrønne mosen.

Langs veien utenfor det høie gjerdet som er forsynt med piggtrådsperring, ligger et hollandsk kompani i leir. Skiltvakter med bajonettene klar står vakt ved begge inngangene til leiren. Mellom trærne kan de såvidt skimte en grønn plen og et blomsterbed med gladiolus foran et stort gult

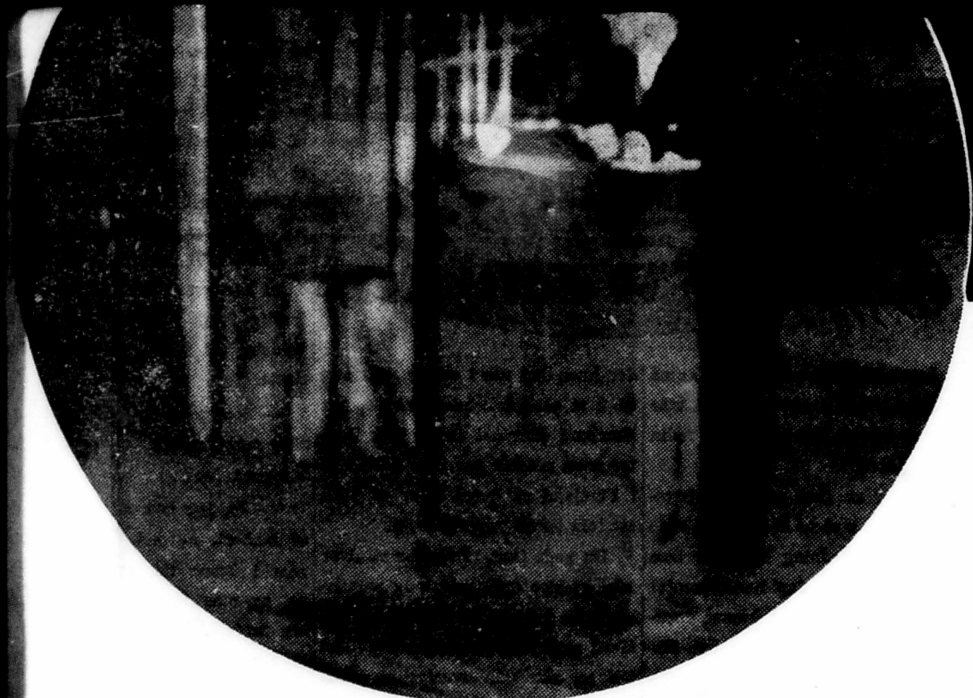
hus. Guttene fra Zeeland speider forgjeves etter den skrøpelige gamle monarken i det mørke lille kongedømmet. De ser ham bare om søndagen når han kjører ut i sin åpne vogn og etter en ufravikelig regel avlegger visitt i den store rosenhagen som han har anlagt for byens folk og for besøkende.

Men overalt omkring den tyske ekskeiserens hus er det stemning av krig. Påny, etter tyve års forløp, blir den gamle mannen velkket av sin urolige søvn av hærtrompetenes klang. Den lille byen Doorn er sterkt militarisert. Landeveiene er fulle av soldater og lastebiler. Armeen har lagt beslag på store garder og offentlige bygninger.

Rådhusets vegger er overklistret med plakater angående mobiliseringen og den militære besettelse av omegnen.

Soldatene befinner sig naturligvis ikke her for den gamle herrens skyld. Doorn er tilfeldigvis et mobiliseringspunkt som ligger passende nær de store øversvømmelseseksperimentene øst for Amersfoort. For soldatene er keiseren bare et midtpunkt for deres nysgjerrighet. De har snakket med byens folk om ham og bare hørt ham rost for hans vennlighet og godgjørenhet.

— Han må være en snild gammel herre, bemerket skiltvakt ved den ene enden av leiren og

Øverst: Fra kullissene. Arne Bang Hansen, Maurstad og Buaen lytter til diskusjonen.
Nederst: Advokat Bøtcker taler fra scenen.

øttet sin bajonettforsynte rifle mot marken et øieblikk. Han har vært umåtelig snild mot de fattige.

Men ingen av soldatene, fortalte han, har noen gang fått lov til å komme innenfor muren. Ingen får lov til det undtagen efter spesiell vitasjon. En kjøbmann i Doorn tröt en gang av at gartneren hadde latt ham få slippe så langt som at han fikk røre ved huset på baksiden, men at han ikke hadde tordet slippe ham lenger. Men når den gamle keiseren kjører ut på søndagen, bukker Doorns bekløning respektfullt til ham.

Hele resten av uken holder han sig inne sitt lille svarte kongerike med sine minner. Det er et slående symbolsk sted. Når undersøks rosene og et stykke grønn park hvor kuene gresser, er det bare åpent land like omkring huset i midten av eiendommen. Den gamle mannen er lukket ute fra hverdagen av en svart skog, akkurat som de mørke minnene omfatter alderens fredelige lille hage i hans sinn. Han har funnet fred herinne i skogen, akkurat som han har funnet fred i sine minner.

(Forts. side 11)

tid eller rum og utførte sitt arbeid i veien det litt for høitidelige preget. Alvoret behøvede ikke derfor å vike plassen.

Mannen som talte fra første

losjerad onsdag kveld, viste veien. Det er bare å følge den. Da vil sikkert disse kveldene bli det de er forutsatt å skulle være — en anledning til meningsutveksling og

Eftertanke.

LILLEHAMMER TURISTHOTELL

Det ideelle sted for hvile, rekreasjon og sport.
Telefon 147.

Studentersamfundets formann stud. fil Ivar Holm.

gjensidig berikelse.

At interessen for tiltaket virkelig er tilstede, hersker det ikke synderlig tvil om. Det vilde bare være å håpe at arrangementet kan utbygges slik at det blir noe mere enn en mannjevning mellem innlederen og en eller to høilærde opponenter. Alle skal være med. Og mannen i første losjerad er foregangsmannen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 4

ASIA: _____

Oslossa olevan lähetystön raportti n:o 5.

Ministeri Kuolijoki

23/10 1939

Pol. / Sam.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

N:o 8 / 40 Tal. D. 1. 39.

25/10-39

O S L O

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1481.

Oslo SSA 23 P:NÄ loka KUUTA 19 39.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 5.

Oheisena lähetän kunnioittaen Ministeriölle raport-
tini n:o 5 "Norjalaisten ystävyysseurukset Suomelle".

Ministeri:

M. Wredolijon

DEN FINSKE RØDE KORS AFTEN.

Tilstelningen i den finske legasjon
lørdag til inntekt for Finnlands Røde
Kors blev en stor suksess. Det var
fremmøtt over 100 mennesker, og de
vakkre finske kunstindustriering som blev
utloddet innbragte en kjelekkelig sum.
Den finske professor, dr. Klas Holm-
berg holdt foredrag om Finnlands Røde
Kors, og den kunstneriske underhold-
ning blev ypperlig besørget av Grete
Schou og Waldemar Alme.

OSLO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 5.

Oslo ssa 23 p:nä loka kuuta 1939.

Asia: Norjalaisten vstävvyysosoitukset
Suomelle.

ULKOASIAINMINISTERIÖ Salainen.

8/40 Gal D. 1039

25/10-39
5 C4

Täällä on eletty viikkokausi niin sanoakseni Suomen merkeissä. Tukholman oopperan kapellimestari Armas Järnefelt oli täällä johtamassa Sinfoniakonsertin, jonka ohjelma oli kauttaaltaan suomalaista, alkaen Sibeliuksen Finlandialla ja loppuen norjalaisen kapellimestarin johtamaan Maamme lauluun, johon yleisä yhtyi. Mieliala oli koko ajan erittäin lämmin sekä Järnefeltiä että Suomea kohtaan.

Samanlaista Suomelle suosiollista mielialaa osoitti minulle monituhatlukuinen väkijoukko, joka oli kokoontunut asemalle saattamaan kuningasta hänen lähtiessään Tukholman kokoukseen. Asemalla laulettiin Norjan kansallishymni. Kun juna oli lähtenyt ja minä lähdin pois, kuului väkijoukosta vähä väliä: "leve Finland"

Järnefeltin kunniaksi annoimme kaksi lounasta, joihin Norjan johtavat musiikkimiehet olivat kutsutut, ja niilläkin sanottiin monta kaunista sanaa Suomelle.

Sitäpaitsi oli täällä tuomiokirkossa 18 p:nä iltahartaus Suomen puolesta, jossa tšekäläinen piispa Berggraf ja Ruotsin Karlstadin piispa Runestam saarnasivat. Kruununprinssipari oli läsnä samaten kuin Järnefeltin konserttissakin ja suuri kirkko oli täynnä väkeä.

Eilen oli luonamme Norjalais-Suomalaisen yhdistyksen jäsenet iltaa viettämässä. Ohjelmassa oli tri Klas Holmbergin puhe Suomen Punaisesta Rististä, rouva Schou esitti laulua ja pianonsoittaja

JAKELUOHJE:

tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Valdemar Alme soittoa. Samalla oli Punaisen Ristin hyväksi pienet arpajaiset, joissa arvottiin pari vaimoni kutomaa ryijyä y.m. pikkuesineitä. Väkeä oli noin 150 henkeä ja rahaa saatiin noin 1500 Norjan kruunua, joka lähetetään Suomen Punaiselle Ristille.

Ministeri:

W. Ruotijoki

*P.S. Kun tämä oli kirjoitettu kävi juuri luv-
raani eräs niminen itävaltalainen hupisi jättämään
10000 Suomen markan shekin liitettäväksi Suomen
suojelukseen hyväksi.*

W.R.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 24

ASIA: _____

Oslosta olevan lähetyksen raportti n:o 6.

Ministeri Nuolijoki

2/11 1939

Min./Pol.

..... O S L O SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1545.

Oslo SSA 4 P:ÄÄ marras KUUTA 19 39.

VIITTAUS: N

P:ÄÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
10/41 P. O. 1939.		
4/11-39	50	L.M.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cy	

..... Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Reportti n:o 6.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittaen Ministeriölle raporttinsa n:o 6 aiheesta "Norjalaisten mielipiteitä nykytilanteesta".

Ministeri: *W. Rosijoki*

O S L O S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

RAPORTTI n:o 6.

Oslo ssa 2 p:nä marras kuuta 1939.

Asia:

Norjalaisten mielipiteitä nykytilanteesta.

Salainen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

10/41 Sal D. 10 39.

4/11-39

RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cy	

Lähetystön lienee tarpeetonta Ministeriölle kuvata sitä hämmästystä, minkä Molotovin puhe on herättänyt Norjassa. Siitä tavattomasta huomiosta, minkä sanomalehdistö on osoittanut Venäjän Suomelle tekemille vaatimuksille, voi päätellä, miten tärkeänä itselleen norjalaiset pitävät Suomen kohtaloa. Tarkoin referoituaan Molotovin ja ulkoministeri Erkon puheet siteeravat tšekäläiset lehdet mielellään Ruotsin lehtien lausuntoja. Lukija saa helposti sen käsityksen, että Norjan lehdet jossain määrin varovat lausumasta selvästi ajatuksiaan ja vaesinkin välttävät käyttämästä Ruotsin lehdistön sekä voimakkaampia sanontoja että pitemmälle kuin pelkkiin sympatian osoituksiin rajoittuviin toimenpiteisiin tähtääviä lausuntoja. Kuitenkin voi norjalaisten omia mielipiteinä mainita m.m. tämämpäiväisen "Morgenbladetin" toteamuksen, että Molotovin menettely oli kiistattomasti Suomelle epäystävällinen teko, erityisesti koska suomalaiset neuvottelijat parhaillaan olivat matkalla Moskovaan, antaakseen, kuten olivat juuri Molotovin ja Stalinin kanssa sopineet, Suomen vastaehdotuksen venäläisten tekemiin vaatimuksiin.

Venäläisten vaatimusten perusteettomuudesta lausuu m.m. "Nationen", joka on natsileiriä lähinnä: "Venäjän Suomelle esittämät vaatimukset ovat aivan eri asemassa kuin Saksan vaatimukset Danzigiin

JAKELUOHJE:

tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ja käytävään nähden. Venäjä ei edes vetoa mihinkään vanhaan vääryyteen, vaan yksinomaan vahvemman oikeuteen."

Kaikista lehdistä ilmenee niitten syvä myötätunto Suomea kohtaan. "Arbeiderbladet" lausuu maailmanopinoin olevan epäilemättömästi kokonaan Suomen puolella, katsoen lehti sen olevan tosiasian, jota eivät itse Stalin eikä Molotovkaan voi jättää huomioionottamatta.

Lehdistö toteaa sen vaikean vaalin, minkä eteen Suomi nyt on joutunut. "Tidens Tegn" lausuu, ettei kellään ulkopuolisella ole oikeutta antaa neuvoja Suomelle, miten sen olisi meneteltävä. Suomen kansan on itsensä ratkaistava, miten venäläisten vaatimuksiin on suhtauduttava. Lisäten: "Me muut voimme vain ilmaista voimakkaimmien Suomslaista kansakuntaa kohtaan tänä sen kohtalonhetkenä ja ilmituoda meidän ehdottoman tahtomme kunnioittaa sitä valintaa, minkä Suomi tehneekin. Ja ainakin voimme luvata solidaarista tukeamme, moraalista ja mujinkinlaista, jos Suomi sitä tarvitsisi." Todettuaan, miten mitään perustetta vailla ovat kaikki väitteet Venäjää Suomen taholta muka uhkaavista vaaroista, lehti jatkaa: "Kun Suomi tästä huolimatta näyttää suostuneen rajen siirtoon Leningradin pohjoispuolella, on tämä sellainen myönnitys, joka todistaa niin voimakkaasta rauhantahdosta ja resignatiosta, että vain pahin imperialisti voi olla kunnioittamatta sitä."

Valopilkkuina nykyisessä tilanteessa esittävät norjalaiset lehdet paitsi sitä, että Yhdysvallat ja pohjoismaat diplomaattista tietä ovat tukeneet Suomea, että koko suurpoliittinen tilanne on nyt aivan toinen kuin silloin, kun Moskova saneli ehtonsa Baltian maille. Ne katsovat monen seikan viittaavan siihen, että Venäjä ei helposti ala pohjoisessa sotaa, kun tilanne etelässä kehittyy sellaiseksi, kuin se nyt on ja kun kehitys suurvaltojen sotänäyttämöllä on siksi epävarma.

Viimeksilausutussa on tuotu esille melko laajalti Norjassa vallalla oleva käsitys, että Venäjän vaatimukset eivät missään tapauksessa johda sotaan. Samaa mielipidettä ovat ne monet Norjan ulkoasiain-

departementin virkamiehet, joitten kanssa v.t. avustaja Laakso viimeksi tänään eli Molotovin puheen jälkeen on ollut puheissa näistä asioista. He katsovat, että pahimmassa tapauksessa neuvottelut eivät johda sopimukseen. Tämä ei kuitenkaan heidän mielestään tiedä aseellista selkkausta, vaan että yksinkertaisesti on todettava: "neuvottelut eivät ole johdaneet toivottuihin tuloksiin," ymmärtäen he sen, mitä tämä Suomelle merkitsisi.

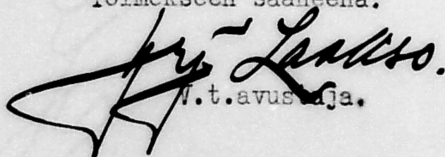
Tarkemmin selostettakoon tässä yhteydessä ulkoministeri Koht'in ja sanomalehtiosaston päällikön Vidnesin v.t. avustaja Laaksolle tänään esittämät mielipiteitä. Ulkoministeri Koht mainitsi m.m., että Norja ei tahdo, kuten Tukholmassa päätettiin, antaa Suomelle sen nykyisenä vaikeana aikana mitään neuvoja. Hän ^{ei} itse eikä Norja halua lausua mitään Venäjän Suomelle esittämistä vaatimuksista, mitä Norja niistä ajattelee ja olisiko niihin ja kuinka pitkälle suostuttava vai eikö. Suomen on yksin itsensä tehtävä vaikea ratkaisunsa. Hän sanoi Norjan luonnollisesti seuraavan tarkoin tilanteen kehitystä sekä vakuutti kaikkien sympatiojen olevan Suomen puolella. Henkilökohtaisesti hän ei katsonut sotaa mahdolliseksi. Selittäen, ettei hän yleensääkään lausu, mitä jossakin vastaisuudessa mahdollisesti sattuvassa tapauksessa olisi tehtävä, ei hän nytkään voi sanoa, mitä Norjan olisi tehtävä siinä tapauksessa, että Suomi vastoin luuloa joutuisi sotaan, vaan että silloinen tilanne on määrävä sekä hänen oisensä että Norjan kannanotolle. Samassa yhteydessä huomautti hän: "Kaikkihan tunnemme Norjan armeijan, siinähan ei ole mitään ulkomaille annettavaa." Lopuksi lausui ulkoministeri Koht sen olevan mahdollista, että Venäjä, sen jälkeenkään se on saanut asiansa Suomen kanssa järjestykseen, esittää joitakin vaatimuksia Ruotsille ja Norjalle.

Ulkoasiaindepartementin sanomalehtiosaston päällikkö Vidnäs lausui m.m., että kaikki ne norjalaiset sanomalehtimiehet, joitten kanssa hän on ollut puheissa, ovat yksimielisesti Suomen asian takana. Kaikki ovat olleet hämmästyneitä Molotovin puheen sisällön ja venäläisten

vaatimusten tällä hetkellä esilletuomisen johdosta. Hän sanoi jokaisen sanomalehtimiehen tuskaisesti seuraavan asiain kehitystä. Yleisestä mielipiteestä esitti ^{hän/}omana käsityksensä, että Norjassa yleensä ei uskota, että tilanne voisi kärjistyä aseelliseen yhteenottoon asti. Tästä johtuen ei tahdota edes ajatella, miten Norjan olisi reagoitava, jos pahin tapahtuisi. Kysymyksestä, pysähtyvätkö Venäjän vaatimukset Suomelle nyt tehtyihin, vai tuleeko se tekemään niitä myöskin Ruotsille ja Norjalle, selitti osastopäällikkö Vidnes mielipiteitten jakaantuvan molempien vaihtoehtojen osalle.

Lopuksi mainittakoon, että viimeisen viikon aikana on lähetystöön päivittäin tullut tarjouksia vapaaehtoisiksi Suomen armeijaan.

Toimekseen saaneena:

A. T. Avus